

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Falvédő a marosgombási református templomból

Tizenkilencedik évfolyam
2008. április

4

Tartalom

Vasárnapi prédikációk

Lakatos Péter: Az utolsó próféta. 1Királyok 22,9.13–18.....	167
Lőrincz József Tibor: Jobb a hosszútűró az erősnél... Példabeszédek 16,32.....	171
Orbán János: Keressétek először Isten országát... Máté 6,25–33.....	173
Péter Miklós József: Szolga vagy barát? János 15,15.....	176

Prédikációk sákramentumos istentiszteletre

Keresztelési igehirdetés

Ladányi Péter Sándor: Az Úrnak szentelem! 1Sámuel 1,27–28.....	178
--	-----

Úrvacsorai igehirdetés

Dr. Victor János: A mindig új vendégség. 1Korinthus 11,28.....	180
--	-----

A Genezáret partján

Jerry Bridges: Kegyelem (16.)	
Szabadságra hivatunk el (I.).....	182
Korlátok.....	184
Eltérő vélemények.....	186
A lelki fegyelmezés.....	187

Alkalmi prédikációk

Nőszövetségi bibliaóra

Felházi Klára: Mintafeleség. 1Korinthus 13,7.....	189
---	-----

Esketési igehirdetés

Kovács Levente: Krisztussal a házasságban. Lukács 24,15b.....	191
---	-----

Temetési igehirdetés

Szabó László: Leheletnyi élet? Zsoltárok 39,5–7.....	193
--	-----

Tamás Orsolya: Egy hűséges élet. 2Timótheus 4,7–8.....	195
--	-----

A Biharpüspöki Református Egyházközség alapításának 450 éves évfordulójára

Farkas Antal: A kő marad. Józsué 4,1–18.....	197
--	-----

Egy hívő presbiter imája

Judák Endre: Bűnbánó ima Nehémiás példáján Magyarországért. Nehémiás 1,6.....	199
---	-----

A címlapon: Falvédő a marosgombási református templomból.

A hátlapon: Bódás János: *Újfelzótábla*.

Vasárnapi prédikációk

Lakatos Péter

Marosvásárhely–Gecse utca

Az utolsó próféta

Alapige: 1Királyok 22,9.13–18

Bibliolvasás: 1Királyok 22,1–8

A történelmi helyzet, amiben elhangzik ez a prófécia, a Krisztus előtti 9. századnak a közepe. Dávidnak és Salomonnak az egységes birodalma két részre szakadt: az északi Izráelre és a déli Júdára. Izráelben Aháb, Júdában pedig Jósafát a király – kettőjükéről szól ez a történet. Ők ketten szövetséget kötnek annak érdekében, hogy visszafoglalják az arámoktól Rámót-Gileád városát (ami egy határváros volt, amit az arámok egy három évvel azelőtti háborúban elfoglaltak Izráeltől). A két király, bár a történet idején éppen szövetségeseik, két teljesen különböző ember, teljesen különböző alkat. Ahábról azt olvassuk az Ószövetségben, hogy „azt tette, amit rossznak lát az Úr, még sokkal inkább, mint valamennyi elődje.” Jósafátról viszont dicsérően írja a Királyok Könyve és a Krónikák Könyve, hogy „azt tette, amit helyesnek lát az Úr”. Tehát ez a két, ellentétes gondolkodású, ellentétes életű ember, az istentelen, bálványimádó Aháb és az Istenhez hűséges Jósafát szövetséget köt, hogy visszafoglalják az ellenségtől az elhódított várost. (A történet folytatásához tartozik egyébként, hogy ez nem sikerül nekik, sőt az Arámmal folytatott csatában vereséget szenvednek és Aháb maga is elesik.)

Ez az a történelmi keret, amiben elhelyezkedik ez a felolvasott történet; az igénk pedig a hadjáratnak az előkészítését írja le. Aháb a Rámót-Gileád visszahódítására indított hadjárat támogatására kéri Jósafátot, aki szívvel-lélekkel mellé áll: úgy fogok veled harcolni, ahogyan te harcolsz; a népem, ahogyan a te néped, a lovasaim, ahogyan a te lovasaid. Teljes támogatását ajánlja fel neki. De ehhez van egy feltétele: mielőtt elindulnánk, mielőtt erre vállalkoznánk, „kérdzd meg előbb az Úr igéjét!” Az Ószövetségben nagyon sokszor olvasunk erről, amikor egy király vagy egy bíra valamilyen hadi vállalkozásra vagy egyébre készül, először a prófétán keresztül megkérdezi Istent. Jósafátnak a kérésére Aháb ezt cselekszi, és ezzel veszik kezdetüket a bonyodalmak ebben a történetben.

Aháb összegyűjti a prófétákat, mintegy négyszáz embert, akik egy emberként mondják, hogy igen, az Úr a kezébe fogja adni Rámót-Gileádot, győzelemre fog segíteni. Az istenfélő Jósafát azonban óvatos és gyanakvó, és azt kérdezi Ahábtól, hogy ezeken kívül nincsen-e még próféta, akit Isten akarata felől meg lehetne kérdezni? Ennek a kérdésnek nyilván megvannak az előzményei: azt olvassuk a megelőző részekben, hogy Jezabel, Aháb királynak a pogány felesége – nyilván Ahábnak az egyetértésével – megölette az Úr prófétáit azért, mert nem a szája íze szerint beszéltek és prófétáltak. Aháb országában tehát ez volt a helyzet: a próféta tudta, hogy ha nem azt mondja, amit a király hallani akar, akkor ezzel valószínűleg aláírta a saját halálos ítéletét.

Aháb összegyűjt négyszáz prófétát – ennyien maradtak a meggyilkoltakon kívül –, de ez a négyszáz próféta már levonta magára nézve a következtetést: ha kedves az életem, akkor azt kell mondanom, amit a király hallani akar. A próféták emberi gyengeségből engednek a király talán ki sem mondott, de világos kívánságának, és nem az Úr Igéjét mondják, hanem azt, amit a király hallani akar: „Igen, király, induljál a csatába, mert Isten győzelemre vezet téged.” Arról van tehát szó, hogy a próféták, kik Isten Igé-

jét kellene hogy mondják, függetlenül attól, hogy ez tetszik-e vagy sem a királynak, a főpapoknak, a népeknek vagy bárkinek, ezek a próféták a királyi udvar politikájának az eszközeivé süllyednek: amolyan bólogató Jánosok lesznek belőlük. Az istenfélő Jósafát király azonban valószínűleg tisztában van azzal, hogy szövetségeseinek a megfélemlített prófétái nem hitelesen szólnak és ezért kérdezi: van-e még próféta az országban, akit meg lehetne kérdezni?

I.

Eltelkintve attól a háromezer évvel ezelőtti nagyon konkrét helyzettől, az, amit nekünk látnunk kell, az a következő: az egyház – az egyház egésze és a keresztyén ember maga is – minden korban szembe kell nézzen azzal a veszéllyel, hogy a hatalom fel akarja használni a saját céljai érdekében. Az egyházra, Isten emberére, Jézus Krisztus követőjére mindig nyomás nehezedik a hatalom, a hatalmasok részéről, hogy mondjad azt, amit én hallani akarok, álljál mellém, csatlakozzál hozzám, támogassál engem és akkor én hálás leszek neked, de legalábbis békében vagy életben hagylak téged. Ravasz László, aki 1921–1948 között volt a Dunamelléki Egyházkerület püspöke, a magyarországi református egyháznak abban az időben legtekintélyesebb vezetője, írja visszaemlékezéseiben, hogy 1948-ban, a kommunista hatalomátvétel évében állami küldöttség érkezett hozzá és felsorolták, hogy az új államvezetésnek mik az elvárásai az egyházakkal és konkrétan a református egyházzal szemben. Az egyik ilyen elvárás, az első pont, így szólt: *Jelentse ki a magyar református egyház, hogy a demokráciát nyíltan és őszintén támogatja.* Ravasz Lászlónak a nagyon határozott válasza így hangzott: *A református egyház már sokszor kijelentette a demokráciával való teljes egyetértését... A magyar református egyház csak arra nem vállalkozik, hogy igehirdetésében a mindenkori kormányt kiszolgálja... Viszont az egyház nem mond le arról a prófétái kötelességéről, hogy a mindenkori kormányzatot tisztelettel, de határozottan figyelmeztesse, valahányszor úgy találja, hogy intézkedései Isten Igéjével, a törvénnyel és az evangéliummal ellentmondásba kerültek.* Persze ennek az volt a következménye, hogy az ilyen bátran, evangéliumi szellemben kiálló Ravasz Lászlónak még abban az esztendőben le kellett mondanania.

Minden időben vannak olyanok, akik engednek a hatalom nyomásának, fenyegetésének, esetleg éppen erőszakának, és sokszor ők alkotják a többséget. Ahábnak az országában is ott van négyszáz olyan próféta, aki nagyon engedelmesen szajkózza azt, amit a király hallani akar. De minden időben maradtak olyan hűségesek is, akik Isten igéjét megalkuvás nélkül hirdették, még akkor is, ha tudták, hogy ezzel kisebbségbe szorulnak és veszélybe, esetleg éppen életveszélybe kerülnek. Ahábnak az országában egyetlen olyan próféta van, Míkájehú, Jimla fia, aki azt mondja, amit az Úr üzen.

II.

Jósafát tudja azt, hogy Aháb prófétái a hivatalos álláspontot szajkózzák és ezért udvariasan, de határozottan megkérdezi, hogy nincsen-e még egy próféta, akit meg lehetne kérdezni? És akkor Aháb, valószínűleg nagy fejuvakarva, elmondja azt, hogy igen, *van még egy férfi, aki által megkérdezhetjük az Urat, de én gyűlölöm őt, mert sohasem prófétát nekem jót, hanem csak rosszat.* Gyűlölöm őt azért, mert soha nem jót, hanem mindig csak rosszat prófétát nekem. Egy döbbenetes mondat ez, mert rámutat az emberi magatartásunknak egy nagy-nagy gyengéjére és nyomorúságára, arra tudniillik, hogy mindannyian, kivétel nélkül, nagyon szívesen hallgatjuk az olyan embereket, akik alátámasztják a saját véleményünket, meggyőződésünket, elképzelésünket, érdekeinket, és

általában megpróbáljuk figyelmen kívül hagyni azokat, akik ellentmondanak mind-ezeknek. Nagyon sokszor nemcsak az emberi véleményekkel és meggyőződésekkel vagyunk így, hanem Istennek az Igéjével is. Hogyha az Igében, az igehirdetésben valami olyasmit hallunk, amivel egyetértünk, akkor nagyon sokszor láthatóan is bólogatunk. Máskor viszont, amikor az Ige rámutat valamilyen bűnünkre, tévedésünkre, amikor valami olyasmit mond, amit mi nem szívesen hallgatunk, akkor lélekben elzárkózunk ettől a véleménytől és megpróbáljuk figyelmen kívül hagyni.

Az egyház ebben a helyzetben van: az embereknek a szája íze szerint beszéljen-e, belesimuljon-e ebbe a világba és ezáltal népszerű legyen, vagy pedig Isten Igéjéhez legyen hűséges, és akkor szembe kell néznie azzal, hogy kivívja jó sok embernek az ellenkezését, ellenszenvét, esetleg a gyűlöletét és a támadását? Erdélyi református egyházunk egyik lelkipásztora, Vetési László írja – egyébként nagyon szellemesen – egy tanulmányában, az egyháztól idegen értelmiségieknek az egyházzal szembeni elvárásairól a következőket: *Mit is várna el az egyháztól, hogy annak esetleg ő is része lehessen? Több irodalmat, több versidézetet, szép magyar beszédet a megmaradásról, és mindig csak a szépről, a legszebb dolgokról beszéljen. Ne mondja, hogy miért vagyunk kevesebben, hogy kik hiányoznak, és miért eszünk, iszunk vagy kirándulunk annyit. Azt pedig végképp ne mondja, hogy mik a kötelességei, mert azt nem várja tőle senki. Minek annyit beszélni Jézusról, minek kínozni annyit a lelkeket? Mi a baja annyit a bűnnel?* Vannak ilyen elvárások is, és van még ezerféle más elvárás az emberek részéről. Én rokonszenvvel tekintek az egyházra, én szívesen meghallgatnám azt, amit ott az egyházban mondanak, akkor, ha ott azt mondanák, amit én hallani szeretnék. Nemcsak az egyháztól idegen, vagy az egyháztól távolabb levők vannak ezzel így, hanem igen sok komoly, gyakorló keresztyén is úgy van, hogy jól van, amíg az igehirdetés vigasztal és bátorít, a kegyelemről és a szeretetről beszél, de amikor a bíráló prófétai szót hallja, amely rámutat a bűneire és az ítéletre – mert hát ezek is benne vannak Isten Igéjében –, akkor Ahábbal együtt mondja, hogy én nem szeretem ezt az embert, én nem szeretem ezt a hangot, azért, mert rosszat mond rólam.

A történetnek érdekes mozzanata, szinte pikantériája az, hogy amikor Aháb elküldi egyik emberét a prófétáért, hiszen szövetségeseének kívánságára kénytelen-kelletlen magához kell hívnia a mindig csak rosszat prófétáló Míkájehút, akkor a követ útközben – nem tudni, hogy királyi sugallatra-e? – azt mondja a prófétának, hogy nézd, a többi próféta egyhangúan jót mondott a királynak, beszélj te is hozzájuk hasonlóan. *De Míkájehú így felelt: Az élő Úrra esküszöm, hogy csak azt fogom mondani, amit az ÚR mond nekem.* A követ szavai nem kifejezetten fenyegetést jelentenek, még akkor sem, ha Míkájehú szemei előtt ott lebeghetett a legyilkolt próféták intő példája, de az olyan finom nyomás is, hogy mondjad te is azt, amit a többiek, és akkor minden rendben lesz. Az egyház és a keresztyén ember mindenkor alá van vetve ennek a nyomásnak: mondjad azt, amit a többiek mondanak, tedd azt, amit a többiek tesznek, viselkedjél úgy, ahogyan a világ elvárja tőled, nem kell neked különcködnöd, nem kell kitűnnöd, nem kell bölcsködnöd, és akkor minden rendben lesz. Manapság ezt a nyomást úgy szokták gyakorolni, hogy valahonnan letelefonálnak, leszólnak, hogy püspök úr, esperes úr, tiszteletes úr, tessék szíves lenni ezt mondani, vagy amazt lehetőleg nem mondani, vagy ezt a dolgot támogatni – hogy ugye a kettőnk közötti jó viszonyt ne veszélyeztessük és ne legyenek esetleg káros következményei.

Mit teszek én, keresztyén ember akkor, amikor ilyen nyomás nehezedik rám? Beálllok-e a bólogató Jánosok vagy az engedelmesek közé, tudva azt, hogy ez sokkal kényelmesebb, nyugodtabb, veszélytelenebb; vagy pedig azt mondom Míkájehúval

együtt, talán veszélynek, de legalábbis kellemetlenségnek kitéve magam, hogy én csak azt mondom, amit az Úr mond nekem?

III.

Vissza kell foglalni a várost – ezt mondja Aháb király. Ez egy szép gondolat, bátor elképzelés, szép, hazafias eszme, csak azzal van baj, akinek a szájából elhangzik: az istentelen Ahábbal, aki nem hiteles személy, legalábbis nem Isten szemében. De népszerű gondolat és sikert arat vele, valószínűleg a nép is támogatja, hiszen az istenfélő Jósafát is lelkesen ajánlja fel a támogatását. Nagyon szép és nemes eszme, ám nem helyettesíti Isten Igéjét. Nem helyettesíti, hiszen Isten Igéjét nem helyettesítheti semmilyen emberi gondolat, legyen az bármilyen szép és magasztos. Isten Igéjét semmivel nem lehet helyettesíteni: sem hazafias gondolatokkal, sem szép beszédekkel, sem a lelket kenegető nyájas szavakkal, sem semmi egyébbel.

Mikájéhú megérkezik a királyi udvarba és kezdetben – minden bizonnal gúnyból, talán éppen parodizálva – a négyszáz hamis prófétának a szavait ismétli ő is, szinte szóról-szóra. Aháb azonban azonnal megérzi, hogy Mikájéhú gúnyolódik, és a másodszori kérdezőskor már esküre kényszeríti a prófétát és másodsorra Mikájéhú már az Úr szavát mondja. Elmondja azt, hogy a vállalkozás halálra, sikertelenségre van ítélve: *Láttam egész Izráelt szétszóródva a hegyeken, mint egy nyájat, amelynek nincs pásztora.* És erre mi Ahábnak a reakciója? Odaszól Jósafátnak: *Ugye megmondtam neked, hogy nem prófétát ez nekem jót, csak rosszat?* Ahábnak a gondolkodásában az a groteszk, hogy még ez a „rossz” prófécia, az a prófécia, ami az életét menthetné meg, ez is a saját téves eszméjét támasztja alá: persze, hogy rosszat mond a próféta, hiszen mindig csak rosszat mondott rólam. Ott van Istennek a figyelmeztető szava, ott van nagyon világosan, érthetően elmondva, de Aháb nem erre hallgat.

A történet azzal végződik, hogy mindkét király a maga seregével csatába indul, elvesztik a csatát, de az istenfélő Jósafát megmenekül, Aháb viszont elesik a harcban. Később arról is beszél Mikájéhú próféta, hogy Isten elvégezte magában Ahábnak a vesztét és az egész hadsereget, a négyszáz prófétát, az arámokat pedig felhasználta annak érdekében, hogy elveszítse Ahábot. Felvetődhet az a kérdés, hogy ha Isten ezt így elhatározta, ha Isten elvégezte és eldöntötte magában, akkor egyáltalán bárki megállíthatta volna Ahábot a saját romlásába vezető úton? Nehéz erre emberileg válaszolni, de az Ószövetségben nagyon sokszor olvassuk azt, hogy Isten elhatározott valamit, de azért, mert látta embereknek a bűnbánatát, embereknek a hozzá való térését, Isten „meggondolta” magát vagy „megbánta” azt, amit elhatározott, és megkegyelmezett a bűnösöknek. Csak sejteni tudjuk, hogy talán mégis lett volna Aháb számára megállás ezen a saját vesztébe és népének a romlásába vezető úton. Végül is Isten elküldte hozzá a prófétát, közölte vele a maga akaratát, felvillantotta a jövőt – de Aháb nem hallgatott erre.

Számunkra viszont az a kérdés, hogy számunkra van-e megállás, van-e visszafordulás azon az úton, amelyen sokszor szintén a saját vesztünkbe rohanunk? Le tudunk-e térni egy jobb útra, van-e fülünk a hallásra? Van-e fülünk, nemcsak a meghallására és meghallgatására, hanem elfogadására és megcselekvésére is, amit Isten üzen nekünk? Ez nem egy kis kérdés, hiszen sokszor életnek és halálnak a kérdése, sokszor embereknek, családoknak, egyháznak, egy-egy nemzetnek, de olykor az egész emberiségnek a sorsát el tudja dönteni az, hogy valakinek van-e füle a hallásra és alázata annak a megcselekvésére, amit Isten üzen neki. Ámen.

Lőrincz József Tibor

Torda

ny. lelkipásztor

Jobb a hosszútűró az erősnél...

Alapige: Példabeszédek 16,32

Bibliailvasás: Lukács 9,51–56

A Példabeszédek könyve a zsidó életbölcselet könyve. A zsidó életfilozófia erkölcsi-etikai tanításait lehet megismerni belőle. Egy ilyen erkölcsi-etikai tanítás áll előttünk az igében, amit hasznos megismernünk!

Ez a tény készlet arra, hogy vizsgálat tárgyává tegyük éltünket és konklúzióként levonjuk azt a felismerést, hogy az emberi életünkben vannak értékeink, de ugyanakkor hiányoznak is bizonyos értékek abból.

Életünk meglévő és hiányzó értékeit akkor tudjuk számba venni, ha bizonyos érték-kategóriákat állítunk fel, és ezeket szembeállítjuk egymással. Így az értékesek szembe kerülnek a kevésbé értékesekkel, vagy éppen az értéktelenekkel. Ennek a szembeállításnak az eredménye az a megállapítás, hogy van: hívő és hitetlen, jó és rossz, szelíd és összeférhetetlen, türelmes és türelmetlen ember. Könnyű megállapítani, hogy az életünk értékei erősítik, építik az életet, míg az értéktelenek alapjaiban rombolják le azt!

1. Isten nevelő munkája életünkben azzal kezdődik, hogy figyelmünket életünk hiányzó értékeire irányítja. Az igénk életünk egyik hiányzó értékéről, a türelemről, a hosszútűrésről beszél. Az ige hallatán jó lenne így imádkozni: Adj Uram türelmes szívet nekünk! Kérünk kell Istentől a türelmes szívet, mert éppen a türelmesség hiányzik belőlünk és a mindennapi életünkben számos jelét adjuk a türelem hiányának!

Általában azt mondjuk, hogy mi tudjuk, hogy az élet különféle helyzeteiben mi a jó. Jó például erősnek, hatalmasnak, sikeresnek lenni, az érvényesülés csúcspontjára feljutni! Mindez jó, de nem tévedünk, ha azt állítjuk, hogy a jónál van JOBB is, és sokszor nem tudjuk, hogy a jónál mi a jobb! Mi mindig Istennel ellentétesen gondolkozunk és azt gondoljuk, hogy erősnek lenni jobb, mint eltérni valamit! Egy profán hasonlattal élve: jobb pofont adni, mint kapni! Ez a mentalitásunk különféle élethelyzetekben mutatkozik meg!

A legkisebb és legösszeforrottabb közösség a család. De a családtagok között is adódhatnak olyan helyzetek, amikor az együttlét, a vélemények különbözősége miatt, kellemetlenül nyomasztóvá, a feszültség már elviselhetetlenné válik, amikor már „betelek” a bizonyos „pohár”. A megoldás pedig az „asztalra ütés”, ami a türelmetlenség konkrét jele. Ez a jelenség, amely bármely közösségben előfordulhat, arról beszél, hogy hiányzik életünk egyik értéke: a türelem!

Isten az igén keresztül azt mondja nekünk, hogy az erőnk fitogtatása helyett van jobb megoldás: a hosszútűrés, a türelmesség. Bármilyen hihetetlenül hangzik is ez az igei tanács, a mi erőszakhoz szokott világunkban a türelmességen keresztül egészen másképp nézhetjük az életünket kellemetlenül érintő dolgokat, mint amilyenek a megpróbáltatások vagy a betegség. A megpróbált ember hamar elveszti türelmét, türelmetlen emberré válik, mert nem tudja elfogadni a helyzetet, amelybe egyik napról a másikra került. Panaszol, hibáztat embert és Istent egyaránt. Isten választott embereinek is sokszor hagyta el ajkát panasz a próbák ideje alatt. A Dávid zsoltáiraiban többször felszendül a „Meddig Uram?” kérdése. Illés próféta imájában, a „most már elég, Uram, vedd el az én lelkemet!” keserű panaszja szólal meg, amely a türelmetlenség jele. A türelmetlen ember hamar elfelejti azt, hogy van egy irgalmas és könyörülő Istenünk, aki

soha nem próbál minket erőnk felett, hanem megjutalmazza a tűrni tudókat. Erre figyelmeztet Jakab apostol: „Ímé, boldogoknak mondjuk a tűrni tudókat. Jóbnak tűrését hallottátok és az Úrtól való végét láttátok, hogy igen irgalmas az Úr és könyörületes.” (Jak 5,11) Itt találkozunk szembe azzal a ténnyel, hogy a türelm gyakorlásában nem vagyunk erősek, hanem gyengék vagyunk! Úgy vélekedünk erről, amint azt az igénk mondja: könnyebb erőnkkel akár egy várost meghódítani, mint a türelmünket gyakorolni!

2. Keressünk feleletet arra a kérdésre, hogy miért jobb türelmesnek lenni, mint türelmetlennek?

Erre a kérdésre csak egy lehetséges válasz van: azért, mert Isten is türelmes hozzánk! Ez az üzenet végigvonul az egész Biblián, amit a türelmetlenségről elhírestült ember ma meghallhat: Nekünk türelmes Istenünk van, aki szüntelenül gyakorolja magát az irántunk való türelemben! Gondoljunk arra, hogy Isten a maga képére és hasonlatosságára teremtett minket. Vagyis az ember Isten arcvonásait hordozta magán, amely arcvonásokat a felismerhetetlenségig eltorzított a bűn! Vajon nem kellene Istennek emiatt türelmetlenül elfordulnia tőlünk, mint akikkel már nincs mit kezdenie? De Ő mégsem fordul el tőlünk, mert Ő nagy türelmű Édesatyánk!

Gondoljunk a pusztai vándorlás idejére. Mennyi türelemre volt szüksége Istennek ahhoz, hogy a hálátlan, lázadó Izráelt az életre, a megmaradásra vezesse. De gondolnunk kell a mi földi életünk „vándorlására” is. Hányszor voltunk engedetlenek, lázadók, visszautasítók Isten iránt!? Vajon Istennek nem kellett volna türelmetlennek lennie irántunk és nem kellett volna szétűtnie közöttünk, ahogy azt mi tettük volna helyébe? S amikor az ember romlottsága a tetőfokára hágott, Isten akkor is türelemmel viseltetett az emberrel. Krisztusban közel jött az emberhez, hogy egyszerűlt Fia életének feláldozása árán megváltsa, megtisztítsa és megtartsa az embert! Arra kell kérnünk imádságainkban Istent, hogy láttassa meg velünk lelki látás által az Ő irántunk való nagy türelmét, azt, amit Jónás próféta is meglátott: „...mert tudtam, hogy Te irgalmas és kegyelmes Isten vagy, nagy türelmű és nagy irgalmasságú és a gonosz miatt is bánkódó.” (Jón 4,2b)

De nézzünk az Úr Jézus Krisztusra, akinek türelme felülmúlhatatlan! Egész életében tűrt! A kiteszított emberi sorstól a megaláztatásig, a megaláztatástól a kereszthalálig, mindent eltűrt értünk, helyettünk. Mert az az igazi erő, amikor türelemmel el tudjuk hordozni a méltatlan bántásokat, sérelmeket, a megaláztatásokat, úgy, hogy nem marad bennünk keserűség, bosszúvágy, visszaütő szándék. Mert nem akkor vagyunk erősek, amikor „odaütünk”, hanem amikor – Krisztus példája szerint – türelmesek tudunk lenni!

3. Hogyan juthatunk el a türelemre? A türelem gyakorlása által! Kettős irányba kell gyakorolnunk a türelmet! Először meg kell tanulnunk türelmesnek lenni önmagunkkal szemben! Az önvizsgálatot tartó hívő ember hamar rájön arra, hogy baj van a tűrőképességével! Világunkban rengeteg elvárás, kihívás vár ránk naponta. Ezeknek eleget kell tennünk, azaz teljesítenünk kell. A teljesítményünk minősít bennünket a munkahelyen, a szószéken, a családban, a közösségben. De a környezetünk is a teljesítményünk alapján minősít és ítél meg. Ezek a minket érintő megítélések nem mindig pozitívak. Ezeknek hatása váltja ki belőlünk a magunkkal szembeni elégedetlenséget, a befelefordulást, a feszültséget, a stresszes állapotot, az idegességet, amelyek türelmetlenné tesznek önmagunkkal szemben. Sok embertársunk van ma ebben a lelkiállapotban, akik panaszkodva mondják: „...nekem semmi sem sikerül, bármihez kezdek, balul üt ki...” Az önbizalom elvesztése, az önbecsülés hiánya a magunkkal szembeni türelmetlenségünk jele! A türelmetlenségeink között jó nekünk odafigyelni egyik énekünk tanítására: „Légy csendes szívvel és békével / Életedednek Istenében; / Ő bír örömmel

bőségével, / Vele boldogulsz mindenben.” (33. ének) Az elcsendesedés, az imádság, az Istenhez fordulás hozza meg azt a belső békességet, amelynek gyümölcse az önmagunkkal szembeni türelem.

Másodszor meg kell tanulnunk embertársainkkal szemben is türelmesnek lenni! Ez az, ami nagyon nehezen elviselhetőek! Minél jobban ismerünk egy embert, annál jobban ismerjük a hibáit is. Minél kisebb egy közösség, annál láthatóbban feszülnek egymásnak az indulatok! Nem egyszer megtörténik az, hogy úrvacsoraosztáskor egyik vagy másik testvérünk azért nem vesz úrvacsorát, hogy nem kelljen egy kenyérből ennie és egy pohárból innia a haragosával! Ez a szomorú állapot az egymás iránti türelmetlenségünk megnyilvánulása! Amikor Jézust nem fogadták be egy samaritánus faluba, a tanítványok tüzet akartak kérni a falura, de Jézus megdorgálta őket, és azt mondta: nem tudjátok, hogy milyen lélek van bennetek!

A türelem gyakorlása lelkiület kérdése. A türelmetlen lelkiületből sok pusztító tűz hullott már egymásra és égetett fel szeretetet, békességet, barátságot, jó kapcsolatot! Jó lenne magunk elé idézni mindig az ige intését: „...türelmesek legyetek mindenki iránt!” (1Thessz 5,14) Jézus mindenki iránt türelmes volt. Türelmével győzte le az életben jelentkező erőszakosságot! Mert a türelmetlenség az indulatok harca bennünk, a türelem pedig a lélek békéje! Ezért jobb a hosszútűró az erősnél, a türelmetlennél. Ámen.

Orbán János
Kolozsvár
ny. lelkipásztor

Keressétek először Isten országát...

Alapige: Máté 6,25–33
Bibliailvasás: Zsoltárok 23

Láttatok-e madarat szántani? Hát virágot, amint a guzsalyból kitépve egy-egy csiptenyi gyapjút fonallá sodorta volna?

Nem! S mégis milyen csodálatos, amikor egy kicsi madárka csőre mintegy Isten dicséretére nyílik, mint az Arany János *fülemiléje*:

Megköszönve a napot,
Melyre, im, felvirradott.
A sugárt és harmatot,
A szellőt és illatot;
A fát, melynek lombja zöld,
A fészket, hol párja költ,
Az örömet, mely teli
Szivecskéjét elteli;
Szóval, ami benne él
S mit körében lát, szemlél,
Azt a pompát, fényt és színt,
Mely dicsőség
– Semmi kétség –
Ő érte
Jött létre
Csupán ő érette mind!

Mintha azt dalolná: Uram, áldott légy, hogy madárnak teremtettél és Te gondoskodsz rólam!

Milyen szemet-szívet gyönyörködtető, amint a mező virágai a nap csókjára kinyitják kelyhüket és illatukat, mint Isten felé szálló jóillat-tétel áldozatát árasztják szét maguk körül, mintha lehelnék: Uram, köszönöm, hogy virágnak teremtettél és rólam is csodálatosan gondoskodtál.

Amit Jézus az igében mond, az nem hasonlat: valóság. Te is tudod, hogy így van. Ha a madár s a virág azt teszi, miért nem tudsz te is hálát adni Istennek: Köszönöm, hogy embernek teremtettél és mintegy tenyeredben hordozol, Atyám.

Jézus nem a madaraktól és a virágoktól kérdi, hanem rájuk mutatva tőled: miért *aggodalmaskodsz, kicsinyhitű?*

Mennyi gondot okozol magadnak és másoknak is, és hogy megszorítod a menyeyi Atyád szívét, amikor ide-oda kapkodsz, nyugtalankodsz, amikor eszedet, erődöt, csalafintaságodat összeszedve te gondolod biztosítani megélhetésedet, s közben elfelejtkezel a legfontosabbról: hogy te Isten gyermeke vagy. Reá kellene bíznod magad. Rólad a te Mennyei Édes Atyád gondoskodik. Képzeljetek el egy csecsemőt, aki kiugrik a pólyából és beáll a hússorba, hogy biztosítsa táplálékát. Ilyen az aggodalmaskodó ember!

De én felnőtt ember vagyok, aki meg kell hogy keressem a kenyereket, akinek családom és gyermekeim vannak, akikről gondoskodnom kell. Tudom. Mindenki tudja. Jézus nem is mondja, hogy nincs feladatod. És ami a te feladatod, azt nem fogja más elvégezni helyetted. Nehogy azt gondold, hogy téged felment kötelességeid alól és azokat Isten elvégzi helyetted. De Jézus meg akarja könnyíteni az életedet. Elvenni abból sok fölösleges terhet. Ha te gondoskodsz a gyermekedről, Isten nem fog gondoskodni rólad? Te bűnös létedre képes lennél, ha úgy adódna, elvonni a szádtól az ételt, hogy a gyermekednek jusson, s akkor Isten ne törődne veled? Aggodalmaskodásoddal lebecsülsz Isten gondviselését. Vagy nem hiszed, hogy te drága vagy az Atyának?

Aki aggodalmaskodik, azt a *pogányokhoz* hasonlítja Úr. Nincs mit egyél? Nincs felvevő ruhád? Nincs fedél a fejed felett? Van, több, mint amennyi az életed fenntartásához szükséges. Hát akkor? Igen, de és annyi mindent tudsz mondani. Vajon azok a bajok, nehézségek, amik vannak, miért vannak? Isten az oka? Nem gondoskodott az emberről? Hol a hiba? Ott, hogy Isten nélkül akarja biztosítani az ember a földi életét és ebben az önféltő aggodalmaskodásában önző, másokkal nem törődő, sőt másoknak gondot okozó emberré lesz: mert *aggodalmaskodó, mert kicsinyhitű.*

Az aggodalmaskodás bizalmatlanság Istennel szemben!

De nekem megvannak a mindennapi gondjaim. Jézus nem is mondja, hogy nincsenek és nem lesznek, sőt: elég minden napnak a maga baja. Pontosan arról van szó, hogy ne szaporítsd terheidet, gondjaidat. *Kicsoda pedig az közületek, aki aggodalmaskodásával megnövelheti termetét egy arasszal?* Ember, ha a madarat, amelyik nem vet és nem arat, eltartja Isten, és a liliumot, amelyik nem fon és nem munkálkodik, olyan csodálatosan felruházza, hogy a legcsillogóbb, legékesebb királyi öltözet, mint amilyen szemkápráztató a Salamon királyé volt semmi ahhoz képest, miért félsz te, akit sokkal különbbé tett a madaraknál, virágoknál?

Jézus tanításában még az is benne van, hogy te szánthatsz, arathatsz, csűrbe takarhatsz és munkálkodhatsz. Mennyivel különb vagy a madaraknál és virágoknál. Menynyivel inkább „biztosított” téged Isten. Miért aggodalmaskodsz tehát?

De Jézus azt is akarja, hogy vedd észre, hogy életed célja nem lehet csupán a megélhetés, tudniillik, hogy mit együnk, mit igyunk, mibe öltözködünk!? Sajnos, nagyon sok embernek csak ez a kérdése, és így az anyagiak rabszolgájává teszi magát. Pedig azt

olvassuk a Bibliából, hogy Isten uralkodásra teremtette az embert. „Uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain, és a földön csúszó-mászó mindenféle állatokon.” (1Móz 1,28) De mit jelent ez az uralkodás? Az ember uralkodjon az anyagiakon, ne azok rajta. Azt, hogy az ember arra törekedjék, hogy a világnak az Isten által alkotott jó rendjét megvalósítsa. Légy gazdája a világnak, ne rabszolgája!

Azt, hogy Isten a maga képére és hasonlatosságára teremtette az embert, sokféle-képpen magyarázzák. Pedig ez azt jelenti: légy Isten képviselője a világon! Így megváltozik az anyagiakhoz való viszonyod, az emberekkel való kapcsolatod is, mert életedet Isten határozza meg és tartja kezében.

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy a kígyó éppen az eledelen keresztül kísértet meg az embert. Bár Isten az emberről bőven gondoskodott, a kígyónak sikerült elégedetlenné tennie az embert. Ennek következménye lett az „orcád veritékével egyed a te kenyeredet” S közben észre sem veszed, hogy eszed az embertársadat is. S a Sátán örül!

Jézus neked mondja: változz meg; az anyagiak helyett *keressétek először Isten országát*. Ez az ember életcélja. Nem táplálkozó állattá süllyedni, hanem Isten gyermekévé magasztosulni. A világ tőled, igehallgatótól ezt várja. Így várja sóvárogva az Isten fiainak megjelenését. Az ige által megújult embert az ige igazítja el ebben a világban. Így az Isten által adott gazdasági javakat nem kihasználja a maga javára, hanem felhasználja Isten dicsőségére és embertársai megsegítésére. Így változik meg a kicsinyhi-tű aggodalmaskodóból bizakodó hívővé lett ember által a világ élete is.

Keressétek először az Isten országát! Hogyan? Helyeztetek az anyagiak elé a lelkieket. Jézus nem azt mondja, hogy az étel, ital, öltözet felesleges, hanem a sorrendet változtatja meg. Az emberek általában először a testiekkel törődnek, az Isten országával csak azután. Az anyagiakkal annyira lekötik magukat, hogy arra hivatkoznak: Istenhez mindenki csak akkor fut, ha bajban van. Lehet, hogy Isten azért adja vagy engedi a szükségét is, hogy megtanítsa, hogy magunkban milyen tehetetlenek vagyunk. De arra is, hogy Ő gondoskodó ajándékait mind megadja nekünk.

Izráel népe útban volt az ígért földje felé. Ezen az úton tapasztalta a legnagyobb szükségét: éhséget, szomjúságot. De ezen az úton tanulta meg, hogy Isten az övéi számára megszakítja az eget és mannat hullat, s a kősziklából is vizet fakaszt. Ne aggodalmaskodjál: higgy! Keresd először Isten országát, így tapasztalod meg a szükségben az ő segítségét. Ezért írja Pál apostol: „Semmi felől ne aggódjatok, hanem imádságokban és könyörgésekben minden alkalommal hálaadással tárjátok fel kívánságaitokat az Isten előtt.” (Fil 4,6)

Nagyon egyszerűen és mégis szemléletesen figyelmeztet egy búzáról írott vers, hogy az aggodalmaskodó ember pórul jár. Elmondja, hogy a kezdet kezdetén Isten megtanította az embert, hogy húzzon egy barázdát és vessen bele magot. Isten pedig adott erőt, napsugarat és olyan búzát, amely a gyökerétől a tetejéig tele volt kalással. Az ember boldogan takarította be a gazdag termést. De a következő esztendőben egy nagy területet vetett be. Jóllehet Isten meghagyta, hogy csak egy barázdát húzzon. Boldog volt az ember, amikor látta az új gazdag termést. De amikor a búza már zsenge volt, eljött az Úr, két ujját végighúzta minden búzaszálon, s csak a tetején hagyott egy kis kalászt. Az embernek pedig azt mondta: „Szánts, vess, arass, hintsd a magot. Én pedig adok annyit, amennyit én akarok.”

Az Isten országát kereső ember viszont megtapasztalja – mint a sareptai özvegy –, hogy sem a vékabeli liszt, sem a korsóbeli olaj el nem fogy. *Ezek mind megadatnak néktek*. Az igazi élet az, amikor először a lélek táplálkozik. A megigazitott ember már nem csak kenyérral él. Ennél az asztalnál örök életre tápláló eledelt ad nekünk az Úr.

Van-e oka aggodalmaskodásra annak, akiért Isten szent Fiát adta? Keressétek először Isten országát: megtapasztaljátok, hogy Isten mennyei eledellel táplál és menyezői ruhába öltözteti majd azokat, akik Benne hittek! Ámen.

Péter Miklós József
Kolozsvár

Szolga vagy barát?

Alapige: János 15,15
Bibliolvasás: János 15,1–14

Ha meg akarjuk érteni Isten üzenetét, le kell fordítanunk egy olyan nyelvre, amelyet értünk. Az arámi nyelv galileai tájszólását beszélő tanítványok pünkösd napján úgy szóltak a legalább tizennégy nyelvet beszélő sokasághoz, hogy mindenki anyanyelvén hallotta őket. A reformáció egyik legfontosabb szolgálata volt, hogy Luther Márton németre, Zwingli Ulrich „schwitzer dütsch”-ra, svájci németre, Kálvin unokabátyja, Olivetanus Róbert franciára, Károlyi Gáspár magyarra fordította a Szentírást.

A 16. és 17. század olvasói értették Luther, Zwingli, Olivetanus és Károlyi Gáspár német, francia, magyar szövegét. A 20. század végén ez már nem mondható el minden bibliolvasó keresztyénről. Nemcsak azért, mert a mindennapos nyelvhasználatban századok során divatjamúlt vagy jelentésváltozást szenvedett szavak megértéséhez némi irodalom- és nyelvtörténeti műveltség szükséges, hanem azért is, mert a gazdasági és társadalmi élet fejlődése (sokszor inkább visszafejlődése) majdnem teljesen érthetlenné tett számunkra olyan viszonyokat, mint például a gazda és szolga közti kapcsolat.

Rákényszerülünk tehát a mindennapos bibliafordításra. Saját „modern” helyzetünk nyelvére kell fordítanunk az Írás szavait.

Az Úr Jézus a maga tanítványaihoz való viszonyát azzal jellemzi, hogy az nem az úr és szolgálói, hanem a barátok kapcsolata. Nem nehéz megértenünk a kép második részét: a barátok közt bizalom van, egyenrangúság. A szolga idegenül cseng számunkra. Le kell „fordítanunk”, hogy jelentsen is valamit. Hivatali beosztottra, a rangsorban valaki alatt állóra kell gondolnunk. Olyanra, akit nem szokás egészen emberszámba venni. Akinek a véleménye nem számít, és ezért nem is kell őt mindenbe beavatni. Legegyszerűbb talán, ha szolga helyett kiskorút mondunk. A gyermeknek nem kötünk mindent az orrára, mert mi, felnőttek tisztában vagyunk az összefüggésekkel, a várható következményekkel, de ő még kicsi, most még nem értheti meg. Mi – tapasztalatból – jobban tudjuk, mi válik hasznára, mi okoz kárt neki, mint ő maga.

Ez a viszony tetten érhető mind az egyház történetében és életében, mind a politikában. Giovanni Papini olasz katolikus író *Storia di Christo* (Krisztus története) című könyvében ezt írja: „A protestánsok mindent meg akarnak magyarázni, ebbe fognak belebukni; a katolikusok mindent titokban tartanak, ezért fognak megmaradni.” Nem vitatkozunk a határozottan katolikus meggyőződésű szerzővel, de az idézett mondat félreérthetetlenül szemléltet egy álláspontot. A laikusoknak nem kell mindent tudniuk és mindent megérteniük. Azért vannak a szakemberek, hogy tudásukkal irányítsák a tömegek engedelmes magatartását. A római katolikus hívő mélyeséges tisztelettel, elmentmondás nélkül engedelmeskedik egyházának, az ortodox hívő pedig papjának. A különbség mindössze annyi, hogy Róma az intézmény iránti engedelmisséget és tiszteletet neveli bele híveibe; a pápa személye ennek az egyetemes intézménynek megtestestítője; Bizánc pedig – pápa hiányában – minden papra kiterjeszti a tisztelet és az engedelmisség kívánalmát. A keleti keresztyén számára nem a látható intézményekben

(templomaiban, hivatalaiban) testesül meg a láthatatlan egyház, hanem a felszentelt, s a felszentelésükben rendkívüli képességekkel és hatalommal rendelkező papokban.

Ugyanez a magatartás érvényesül a keleti világ politikai életében is. A néptömegek „éretlen kiskorúak”, akiknek tulajdonképpen semmi joguk beleszólni saját életük legfontosabb dolgaiba. Arra valók a „választott” politikusok, államférfiak, országgyűlési képviselők, helyhatósági vezetők, hogy saját legjobb belátásuk és tudásuk szerint kormányozzák a rájuk bízott területet. Saját bőrünkön éppen ezekben a napokban tapasztalhatjuk nagyon érzékenyen: mit jelent az, hogy a számunkra legfontosabb, túlélésünkről, megmaradásunkról, önazonosságunk megőrzését biztosító intézkedésekről (pro vagy kontra) a fejünk felett tárgyalnak, cinikus módon utasítva vissza minden arra vonatkozó célzást, hogy ezekről a kérdésekről azért minket is meg kellene kérdezni. A tárgyaló felek közül még az sem akar beavatni bennünket a „műhelytitkokba”, amelyikről okunk és jogunk van feltételezni, hogy értünk és nem ellenünk cselekszik. A háborút lezáró béketárgyalásokon a győztes felek a vesztes büntetik, és határozathozatalukban semmi módon nem veszik figyelembe létérdekeit. Ha véletlenül születik olyan eredmény is, amely részben hasznos a vesztes számára is, ahhoz mindenképpen valamilyen érdeke fűződik a győztesnek. Ne rágalmazzuk soha a győztest azzal, hogy ember-séges megfontolások vezérlik!

Az Úr Jézus „barátai”-nak nevez bennünket. Abban nyilvánul meg ez a baráti viszony, hogy nem tudunkon kívül, nem titokban, hanem tervét velünk ismertetve cselekszik – értünk. „Mennyei Atyjának a mi váltságunk felőli titkos tanácsát és akarátát számunkra tökéletesen [maradéktalanul, hiánytalanul] kijelentette.”

Ebből a gondolatokat megosztó „barátság”-ból származik az igazi Isten-ismeret. Teremtő és Gondviselő Atyánk szent Fiában úgy lép velünk közösségre, hogy Krisztus középre áll a szent és igaz Isten s a bűnös ember közé. Azoknak, akik eddig távol álltak egymástól, most letagadhatatlanul közük lesz egymáshoz. Az emberré lett Isten Fia közösséget vállalt az emberrel, vállalva földi sorsát. De nem azonosult vele maradéktalanul: bűnének csak súlyát, büntetésre méltó voltát vette magára, a büntől azonban teljesen tiszta maradt. Az a tény, hogy isteni és emberi természete keveredés nélkül egyesült, hogy a kettő között bizonyos köz fennmaradt, lehetővé teszi annak az igazi barátságának kialakulását, amelyben a mi Barátunk felmérhetetlen gazdagságú kincsekkel tud megajándékozni, hogy hálából mi mindent: önmagunkat adhassuk át teljesen neki! Ámen.

Prédikációk sákramentumos istentiszteletre

Keresztelési igehirdetés

Ladányi Péter Sándor

Marosnagylak

Az Úrnak szentelem!

Alapige: 1Sámuel 1,27–28

Kedves szülők, keresztszülők, keresztyén testvéreim! Örömteljes pillanatnak vagytok a tanúi, mert egy olyan csodálatos ajándékban részesültetek, amely mostantól fogva minden bizonnyal új értelmet és célt ad majd házaseteteknek. Ugyanakkor boldog ez a pillanat kicsiny gyülekezetünk számára is, hiszen a gyarapodás élményét tapasztalja meg. Éppen ezért számunkra, református keresztyéneknek, mi sem természetesebb az együttörvendezés mellett, mint hálát adni és köszönetet mondani Istennek e kisgyermekért.

Az ige kapcsán hármasságban mutatkozik meg Isten és ember helyes és egészséges viszonya, melynek eredménye Isten ajándéka: az Ő áldása.

Először azt kell észrevennünk, hogy ebben a történetben az ember a kezdeményező. Anna – mert így hívják ezt az asszonyt – gyermekért könyörög Istenhez. Isten meghallgatta kérését, és gyermekkel áldotta meg az asszonyt.

Másodszor – és ezt nagyon fontos megjegyeznünk – Anna mélyszélessége hite mutatkozott meg. Gyermekét az Úrnak szentelte. Az őt ért legnagyobb áldással viszonzta Isten tettét. Gyermekével áldja azt, Akitől maga az áldás származik.

Harmadszor ismét az ember cselekszik: imádkozik. Az Isten és ember között létrejött kapcsolatot ápolja.

I.

A felolvasott igében egy olyan asszonynak a szavait hallhattuk, aki hosszú esztendőknél keresztül nem részesülhetett a gyermekáldás örömeiben. Sokat kesergett emiatt, mert akkoriban úgy tartották, hogy a gyermektelenség a lehető legnagyobb csapás egy asszony számára. Így van ez ma is. De Anna nem részesült megértésben, hanem folyamatosan megaláztatást és keserűséget kellett elszenvednie. Mindezek után szinte lehetetlen elképzelni azt a nagy örömet, amelyet a régóta várt gyermek születése jelentett számára. Mégsem feledkezik meg arról, hogy Isten az, akitől ezt a gyönyörű ajándékot kapta, és ezért köszönettel tartozik.

Mi sokszor elfeledkezünk a köszönetről, mert úgy gondoljuk, hogy minden, amit kapunk, minden, amink van, teljes természetességgel meg is illet bennünket. A nagy boldogságban hamar elfeledkezünk arról, hogy hálát kell adnunk Istennek, nem beszélve arról, hogy az esetek többségében kérést vagy imát sem intézünk Istenhez. Inkább akkor jut Ő eszünkbe, amikor a nyomorúság vagy a betegség már annyira hatalmába kerített, hogy senki, sem az orvostudomány, sem más nem segíthet. Akkor Istenhez fordulunk, és csak Tőle várjuk a szabadítást. Milyen jó lenne, ha mindenki először Istentől kérné a segítséget, s csak azután fordulna más módszerekhez. Azonban sok esetben nem így történik ez, és azért van olyan sok boldogtalanság, erőszak és meg nem

értés az emberek között. Ezért van az, hogy sok-sok családban nem az isteni áldás, hanem a széthúzó és romboló áldatlanság uralkodik.

II.

Ti, kedves szülők, azzal az elhatározással jöttetek ma el az Úr házába, hogy ezt a kisgyermeket, akit annyira vártatok – és akivel Isten imádatot meghallgatva meg is ajándékozott titeket –, most az Úrnak szenteljétek. Azért teszitek ezt, mert szeretitek e kisdedet, és azt akarjátok, hogy Isten áldásában részesüljön ezután is. Hogy ő is tagja legyen az Anyaszentegyháznak, hogy Isten oltalmának örvendhessen a szent keresztség által elpecsételve.

Ezt tette Anna is – bár nem a keresztség által –, gyermekét az Úrnak szentelte. Nem a szokás és nem a divat készítette erre, hanem az a mélységes meggyőződés, hogy ez az egyetlen helyes és járható út, amelyet Isten kíván, és amelyet az Őt szerető és féltő ember járhat.

Napjainkban – amikor a gyermekek nagy részét a televízió neveli fel, amikor a fiatal korosztály a korszellem és az individualizmus vonzásában cselekszik és gondolkodik – egyre kevesebben hozzák el kisgyermeküket, hogy a keresztség szentségében részesüljenek. Miért? Mert ez nem divatos, nem szükséges! – mondanák sokan. Nagyon sok mozifilmben most is látni gyönyörű és mesebeli esküvőket, de keresztlést annál kevésbé. Ezért a világ vonzásában és forgatagában élő ember, aki csak névlegesen tagja (ha egyáltalán tagja) valamely egyházközségnek, nem érzi szükségesnek a keresztlőt. Sajnos nyugaton és Magyarországon is rengeteg olyan ifjú van, akit nem kereszteltek meg. Azt sem tudja, hogy szülei milyen felekezethez tartoznak. Azt már igen, hogy melyik mobiltelefon márká a legjobb, vagy melyik éjjeli klub a „legmenőbb”

Anna az Úrnak szentelte gyermekét és az Úr oltalmában nőtt fel. Aki a világnak szenteli gyermekét, azt a világ emészti meg. Hatalom és pénz utáni hajsza, a hírnév és dicsőség-szerzés fosztják meg az ilyeneket az igazi élettől.

Figyelmeztetés van számotokra ebben az ígében. Ne csak egy üres ceremóniát vagy egy megszokott cselekményt lássatok a keresztségben, hanem az életre szükséges első nagyon fontos lépést.

III.

Nemsokára ígéretet tesztek, hogy gyermekeitek úgy nevelitek, hogy majd ő maga tegyen vallást az Atyába, a Fiúba és a Szentlélekbe vetett hitéről. Aki csak megszokásból keresztelteti meg gyermekét, többnyire elfeledkezik erről az Isten előtt tett ígétéről. Aki csak egy üres ceremóniát lát a keresztlési szertartásban, nem fogja fel az isteni oltalom szükségességének fontosságát, sőt nem is tart rá igényt. Éppen ezért nem szabad „megelégedni” a keresztséggel, mint különleges isteni ajándékkal. A keresztyéni életre való nevelés csak ezután kezdődik. A neheze még hátra van, éppen úgy, amikor valakit felvesznek egy iskolába vagy főiskolába és a nevelés, a tanulás, a sok-sok vizsga csak azután következik.

„És imádkoznak ott az Úrhoz” – mondja csendesen az ige. Ezzel útmutatást ad számotokra, de számunkra, gyülekezet számára is. Anna tudja, hogy Isten mindig beteljesíti ígétét, és ő ezért örökre lekötözöttnek érzi magát. Nem szabad teherre és nehézségre, esetleg fenyegetésre gondolnotok, ha lekötözöttségről van szó. Ellenkezőleg, egy belső indíttatásból, mindent elfedező örömből fakadó háláról van szó. Éppen úgy, amint a szőlővesszőnek tőkére van szüksége ahhoz, hogy éljen és gyümölcsöt teremjen,

azonképpen nektek is Isten jelenlétére és folytonos vezetésére van szükségetek, mely a keresztyén élet kiteljesedését jelenti.

Sohase feledkezzetek meg az imádságról, sohase feledkezzetek meg Isten áldásáról, sohase feledkezzetek meg arról, hogy mindenetek, amitek van, és minden, amitek lesz, egyedül az Ő kegyelméből és szeretetéből fakad. Ne a földiekre, hanem az odafentvalókra irányuljon figyelmetek, ahol van Krisztus, az élő Isten Fia. Ámen.

Úrvacsorai igehirdetés

Dr. Victor János

A mindig új vendégség*

„Valamennyiszer eszitek e kenyeret
és isszátok e pohárt...”

(1Kor 11,28)

Ez az úri szent vacsorához fűződő utasítás nyilván kifejezésre juttatja azt, hogy ennek a szent vendégségnek nemcsak egyszeri, hanem gyakran visszatérő, állandóan megismétlődő szertartásnak kell lennie a keresztyének életében. Ez természetesen folyik is az úri szent vacsora értelméből: Istennek állandóan megújuló kegyelme munkálkodik általa rajtunk.

Másképp áll a dolog a másik Jézus-rendelte sákramentumnál, a keresztségnél. Ha egyszer valaki abban részesült, soha többé meg nem ismétlődik az ő életében. Ez is természetesen következik a keresztség értelméből: Istennek egyszer s mindenkorra biztos kegyelmét hirdeti és pecsételi el számunkra.

Igy egészíti ki egymást a két sákramentum. Isten kegyelmének, úgy, amint azt a magunk életében megismerjük, megvan ez a kettős oldala: egyfelől van benne valami bevégeztség, amihez nincs semmi hozzátennivaló soha többé; másfelől van benne valami soha be nem fejezettség, amiért szüntelenül megújul és gazdagszik rajtunk.

Az előbbi abban a tapasztalásban ragadjuk meg, amit újjászületésnek nevezünk.

Mindegy, hogy milyen módon megy végbe rajtunk: vajon meglepetésként ér-e utol úgy, hogy reánk zúduló csodái emlékezetessé teszik ennek az élménynek még a napját és óráját is, vagy pedig észrevétlen lassúsággal hajnalodik-e reánk úgy, hogy mire tudatára ébredünk, már régen, ki tudja mikor és hogyan, végbement a lelkünk mélyén. Akár így, akár úgy, az a lényeges, hogy minket, természetből fogva az Istentől eltávolodásra hajlandó, bűnös embereket a Szent Lélek hatalma úgy átformál, hogy közösségünk van Istennel, és Ő nélküle nem tudunk többé élni. Ez a kincsünk cserépedényben van ugyan, sok veszedelem fenyegeti, sok sár szennyezi be, sok harcunk árán kell megőriznünk és tisztán megtartanunk – de Isten ajándékából *megvan*. Akármennyi keserűséget és szegyet hozzon még reánk a fel-fel támadó óember, ez nem változtat azon többé, hogy megszületett és él bennünk az új-ember. Örökre eldőlt, hogy mi az Istené vagyunk. A nevünk beiratott az élet könyvébe, s onnan senki és semmi ki nem törölheti. Nem azért, mert jobbak vagyunk másoknál, hanem azért, mert tetszett az Istennek megkönyörülni rajtunk és az Ő megújító Lelkével felkeresni bennünket. Ezért minden bizonytalanná válhatik ezen a világon, de az Ő kegyelme örökre biztos a számunkra. Zálog és pecsét bennünk a Szent Lélek, amit Isten fel nem bont és vissza nem vesz többé.

---

* A szerző *A szentek szentjében* című kötetéből.

Ezekről beszél a keresztség és éppen ezért nincs értelme annak, hogy megismételjük. A kegyelembe való befogadtatás sákramentuma az, és aki egyszer belül jutott a küszöbön, az bent van az atyai házban úgy, hogy a helye ott nem kétséges már soha.

De van a dolognak egy másik oldala is. „Igyekszem, hogy elérjem, amiért megragadott engem” – mondja Pál apostol az Úrról. Más az, hogy Ő megragadott minket, és más az, hogy mi is megragadjuk őt. Amilyen egyszeri, örökre szóló tapasztalás amaz, olyan soha véget nem érő futás a cél után emez. Ez a kegyelemnek az a munkája, amit megszentelődésnek nevezünk. Amaz, az újjászületés, messze fölébe emel minden földi változásnak, esélynek; bizonytalanságnak; emez, a megszentelődés, ellenkezőleg, egyenesen belevisz bennünket a nap-nap után átalakuló, kockázatokkal teljes, küzdelmes földi élet valóságába, hogy e valóság közepette mutassa meg a kegyelemnek örökké azonos, de mégis mindig új és kifogyhatatlanul gazdag csodáit. Hiszen ebben a világban megállás nélkül úton vagyunk. Körülöttünk a tájak szüntelenül változnak. Az úti társaságunk is folyton kicserélődik. Mi magunk is, tegnap még friss léptű vándorok, holnap már fáradtan vonszoljuk tagjainkat. Nincs két egyforma napja az életünknek, ugyanolyan örömmel és ugyanolyan bajokkal. Nos, az Isten kegyelme lépést tart ezzel a mi vándorlásunkkal és minden új helyzetünkben újjá válik számunkra. Az út nem egyenes. Nagy kanyarodói is vannak. Néha, mintha messzebb jutottunk volna a céltől, mint amennyire már elérkeztünk egyszer. Néha úgy látszik, hogy egészen újra kell kezdenünk minden törekvésünket. De nincs olyan zavaró vagy fájdalmas fordulata vándorlásunknak, amelyet meg ne szentelhetne a kegyelemnek éppen akkor tapasztalt új áldása. A kanyarodók fáradsága nem vész kárba. Ami veszteségnek látszott, gazdagodásunkra fordul és még bukásainkból is csak annál feljebb emelkedünk.

Ezért nem fejezheti be az ember soha sem, míg él, az Istennel való dolgát. Minden új nap valami új áldással gyarapítja a múltnak tapasztalatait, mert új szükségek támadnak, amik új segítséget várnak és nyerne is. És ezért van szükségünk erre a sákramentumra, amely esztendőről esztendőre annyiszor megismétlődve hirdeti nekünk Istennek soha végére nem járható gazdagságát. Ezt a szent vacsorát nem lehet egyszer s mindenkorra felvenni. Amikor először éltünk vele, talán kora ifjúságunkban, elborította a lelkiünket annyi áldással, amennyit akkor be tudtunk fogadni. De sejtettük-e akkor, hogy az eljövendő évek során mennyi új vágynak, fájdalomnak, nyomorúságnak a mélységei fognak még felszakadni bennünk? És sejtettük-e, hogy újra meg újra élve a szent vacsorával, az abban kiabrázolt kegyelem mindig elégséges lesz ezekre az új szükségéinkre is?

Most is újra élnünk kell vele, mert új éhség és szomjúság vár bennünk megelégtetésre. Új bűnöktől felzaklatott lelkiismeretünk keresi a bocsánat békességét. Új szomorúságok árnyait szeretnők felderíteni a vigasztalás fénysugaival. Új nehézségek közepette várunk útmutatást. Új felelőségek terhe alatt könyörgünk biztatásért és erőért. A felelet nem fog elmaradni. Az Úr szent vendégsége sem pusztá megisméltése lesz régi alkalmaknak, hanem mindnyájunk számára új ajándékok vendégsége. Vándorlásunk egy új állomásán terül meg az Úr asztala. S felüdülvé keltünk majd fölé mindahányan útunk folytatására. Ámen.

A Genezáret partján

Lelkipásztorok lelkigondozói rovata*

Jerry Bridges: *Kegyelem* (16.)

Szabadságra hívtunk el

Krisztus szabadságra szabadított meg minket, álljatok meg tehát szilárdan, és ne engedjétek magatokat újra a szolgaság igájába fogni. Mert ti testvéreim, szabadságra vagytok elhíva, csak a szabadság nehogy ürügy legyen a testnek, hanem szeretetben szolgáljatok egymásnak. (Gal 5,1.13)

1215-ben az angol bárók arra kényszerítették János királyt, hogy aláírjon egy történelmi dokumentumot, a Magna Chartát, hozzájárulását adva az angol nép polgári szabadságát megalapozó alapokmányhoz. Nem szabad akaratából, önként cselekedett, hanem tulajdonképpen az angol nemesség kényszerének hatására, akik felelősségre vonták kiépített totalitáriánus rendszere és igazságtalan uralkodása miatt.

Pál apostol Galatáknak írt levelét a vallásszabadság alapokmányának, a Keresztyén Függetlenségi Nyilatkozatnak vagy az egyház Magna Chartájának is nevezik. A Galatáknak írt levélben bemutatott szabadság nem Istentől való függetlenség, hanem azoktól, akik a törvényeskedés valamilyen formájához ragaszkodnak a hívő életben.

A galatákat a törvényeskedésnek való behódolás veszélye fenyegette a körülmetélkedéssel és a mózesi törvényekkel kapcsolatban, amelyeknek megtartása üdvösségkérdéssé vált, ahogy azt a 7. fejezetben már láttuk. Pál azért írta levelét a galatáknak, hogy megcáfolja ezt a tévtanítást. Igen, tévtanítás volt, és Pált olyan erőteljesen felkavarta, hogy egyenesen isteni átkot hirdetett azok ellen, akik ezt tanították: „Viszont, ha még mi magunk, vagy egy mennyből való angyal hirdetne is nektek evangéliumot azon kívül, amit mi hirdetünk, átkozott legyen!” (Gal 1,8)

Pál erőteljesen kiállt a szabadság mellett a törvényeskedés eme formájával szemben, amikor a következőket írta: „Krisztus szabadságra szabadított meg minket, álljatok meg tehát szilárdan, és ne engedjétek magatokat újra a szolgaság igájába fogni.” (Gal 5,1) Kihívja őket a törvényeskedésből, amikor azt írja: „Mert ti, testvéreim, szabadságra vagytok elhíva.” (Gal 5,13)

Mi már túljutottunk a galatákat foglalkoztató törvényeskedésnek ezen a fajtáján. Nem támasztottuk fel halottaiból a körülmetélkedés kérdését, mint a megváltás feltételét, és világosan tudjuk, hogy – függetlenül a törvénytől – a megváltás egyedül kegyelemből, Krisztusba vetett hit által lehetséges. Másfajta törvényeskedést fejlesztettünk ki, amely nem a megváltással foglalkozik, hanem a keresztyén élet „hogyan”-jával. „Evangéliumi törvényeskedésnek” nevezem (tudom, hogy a meghatározás szavai ellentmondanak egymásnak – de a kifejezés tökéletesen illik a problémára). A következőképpen határozom meg az általunk gyakorolt törvényeskedést:

– Mindenekelőtt *törvényeskedés* lehet bármi, amit azért teszünk vagy nem teszünk, hogy *kiérdemeljük* Isten kegyét. Lényege a jutalom megszerzése vagy a büntetés elkerülése. Ezt a fajta törvényeskedést magunkra erőltetjük.

* Ezt a sorozatot a presbiterképzésben is felhasználhatjuk

– Másodszer, a törvényeskedés emberek által felállított vallási törvényekhez és kívánalmakhoz ragaszkodik, amelyeket gyakran ki sem mondunk, de azért valóságosan ott vannak a levegőben. Egy közkeletű kifejezéssel élve, alkalmazkodás egy meghatározott keresztyén kör „szabad”– „nem szabad” elvárásaihoz. Ráerőltetjük ezt a fajta törvényeskedést másokra, vagy hagyjuk, hogy mások erőltessék ránk. Alkalmazkodás ahhoz, ahogyan mások gondolják, hogy nekünk élnünk kellene, ahelyett, hogy a Bibliához formálnánk az életünket. A leggyakrabban ezeknek a szabályoknak nincs valós bibliai alapja. A Jézus idejében élt farizeusokhoz hasonlóan emberi törvények hozzáadásával próbálunk segíteni Istennek, kipótolván az Ő törvényeit. Jézus farizeusokkal szembeni vádja, amely a Márk 7,6–8-ban van feljegyezve, még ma is érvényes:

„Találóa prófétált Ézsaiás rólatok, ti képmutatók, amint meg van írva: Ez a nép csak ajkával tisztel engem, de szíve távol van tőlem. Hiába tisztelnek engem, ha olyan tanításokat tanítanak, amelyek emberek parancsolatai. Az Isten parancsolatát elhagyva az emberek hagyományához ragaszkodtok.”

Lehet, hogy nagyon kemény vádként hangzik most a kortárs keresztyénséggel szemben, de ma is igaz. Túlságosan sok példa van a keresztyénségen belül arra, hogy hagyományaink és szabályaink a gyakorlatban fontosabbak, mint Isten parancsolatai.

A törvényeskedés két megelőző meghatározása közeli kapcsolatban áll egymással. Túl gyakran próbáljuk kiérdemelni Isten jóindulatát az ember által alkotott törvényekkel, vagy büntudatot érzünk, mert nem sikerült megtartani őket. Megteszünk, vagy nem teszünk meg valamit, mert valaki, vagy egy csoport, vagy kulturális háttérünk mondja, hogy tegyük, vagy ne tegyük meg. Ezeket a „szabad” – „nem szabad” elvárásokat emberek olyan módon közvetítik felénk, hogy érezzük, Isten jóindulata vagy homlokráncolása a mi engedelmességünktől függ.

A törvényeskedés első fajtájáról beszéltem ebben a könyvben egészen idáig. Remélem, legalább azt sikerült elérnem, hogy megértsük, semmit nem tudunk tenni azért, hogy Isten jóindulatát kiérdemeljük, és jóindulata egyedül kegyelme által, Krisztuson keresztül adatik nekünk. Tudatában vagyok, hogy életgyakorlatunk sokszor a megértés után kullog, de nem tudjuk a megértés előtt gyakorolni az igazságot.

Ebben a fejezetben a másik típusú törvényeskedést fogom tárgyalni: az emberek gyártotta szabályok betartását. Pál felhívása, hogy álljunk meg szilárdan a szabadságban, a Krisztusban, és ne hagyjuk magunkat ismét megkötözni a szolgaság ígájával, ugyanolyan érvényes mai szabályainkra is, mint a galaták idejében a mózesi törvényekre.

A fejezet indító bekezdésében beszéltem János királyról, akit a Magna Charta aláírására kényszerítettek. De Isten adott nekünk lelki Magna Chartát. Pálon keresztül szabadságra hív minket: „Mert ti, testvéreim, szabadságra vagytok elhíva.” Isten nemcsak egyszerűen szabadságra hív, hanem biztat arra, hogy szilárdan álljunk meg a szabadságunkban – álljunk ellen minden erőfeszítésnek, amely megrövidítené vagy lerombolná.

Annak ellenére, hogy Isten szabadságra hív, és arra biztat, hogy komolyan álljunk ellen minden erőfeszítésnek, amely megrövidítené szabadságunkat, a keresztyén körökben manapság nagyon kevés hangsúlyt fektetnek a szabadság fontosságára. A szabadság elősegítése helyett az alkalmazkodás szabályait hangsúlyozzuk. A kegyelemből való élet helyett teljesítményalapú életről prédikálunk. Ahelyett, hogy az új hívőket a Jézushoz való hasonlóság elérésére biztatnánk, rejtetten arra próbáljuk rávenni őket, hogy a mi köreinkben irányadó keresztyén kultúrához váljanak hasonlóvá. Nem szán-

dékosan tesszük, és komolyan tagadnánk is, hogy így lenne. Mégis ez a „rejtett üzenet”, amely keresztyén körökben ma hangsúlyt kap.

Sokan negatívan reagálnának például arra, ha a Galata 5,13-at csak részben idézném: „Mert ti, testvéreim, szabadságra vagytok elhíva.” Annak ellenére, hogy ez a kijelentés egy teljes mondat, azt mondanák: „De ez nem a teljes vers. Menj tovább, és idézd az elmaradt részt is: Csak a szabadság nehogy ürtügy legyen a testnek, hanem szeretetben szolgáljatok egymásnak.” (Elfelejtjük, hogy a versmegosztások nem ihletettek.)

Aki így reagál, igazolja állításomat. Sokkal inkább aggódnak a szabadsággal való visszaélés miatt, mint a szabadság védelme érdekében. Sokkal jobban félünk a bűnös természet kényeztetésétől, mint a törvényeskedés gyakorlatától. *Bár a törvényeskedés kényezteti a bűnös természetet, mivel táplálja az önigazságot és a vallásos büszkeséget.* Eltérít bennünket a keresztyén élet valódi kérdéseitől külső, sokszor jelentéktelen szabályokra koncentrálván.

Korlátok

Az emberi törvények szülte törvénykezés legalább az újszövetségi időkre, ha nem korábbra vezethető vissza, de még ma is elkísér bennünket. William L. Coleman *The Pharisees Guide to Total Holiness* (A farizeusok tökéletes szentségre vezető kalauza) című könyvében bemutatja a farizeusok elképzelését az erkölcsi korlátokról. A következőket mondja:

„A farizeusok tökéletesen elszántak voltak, hogy ne hájgák át Isten törvényét. Következésképpen létrehoztak egy rendszert, mely távol tartotta őket Isten haragjának még a lehetőségétől is. Kieszeltek egy 'korlátot' farizeusi szabályzatokból, amelyek betartása biztonságos távolságot garantált közöttük és Isten törvényei között...”

A 'korlát'- vagy 'sövény'-törvények százával gyűltek össze az évek folyamán, és szájhagyomány útján terjedtek. Hamarosan nyilvánvalóvá vált, hogy messze nem választhatók. A törvények minden egyes betűje olyan fontossá vált, mint maguk a szentírási törvények, sőt néhány esetben még annál is sokkal fontosabbá.”

Ma is folytatjuk ezt a gyakorlatot. Korlátokat építünk, hogy ne kövessünk el bizonyos bűnöket. Nemsokára maguk a korlátok – amelyeket a bűnök miatt emeltünk, hogy megvédjenek bennünket – válnak az igazi kérdéssé. Isten törvényeinek szintjére emeljük saját szabályainkat.

Alig érték el a tinédzser kort a gyermekeink, amikor egyszer nyaralni mentünk az ország másik felébe, hogy élvezzük a tengert és a strandot. A tengerészetenél eltöltött napjaim óta nagyon vonzódok a tengerhez és a hullámaihoz, így hát alig vártam, hogy családomat a tengerpartra vihessem. Megérkezésünk után azonban felfedeztem, hogy a parton nyüzsgönek a fiatal nők olyan fürdőruhákban, amely alig fedi testüket. (Nem a mindennapi fürdőruhákról beszélek. Ha azt mondom, alig fedi, akkor tényleg alig fedi.)

Jóbbhoz hasonlóan „szövetséget kötöttem a szememmel, hogy ne tekintsen” nőkre (Jób 31,1). Tudom, hogy nem ragaszkodtam a szövetséghez olyan elszántan, mint Jób, de legalább elkezdtem dolgozni rajta. Körülbelül húsz percig próbáltam folyamatosan mindig máshová nézni, majd ezt mondtam a feleségemnek: „Maradjatok itt a gyerekekkel, amíg akartok. Én beülök a kocsiba.”

Miért tettem ezt? Mert elég jól ismerem magam, és tudom, hogy egy idő után a tekintetem tisztaságáért vívott harcban elgyöngültem volna. Tudtam – miután a kísértés folyamatosan ott vonult el a szemem előtt –, egy idő után beadtam volna a derekam, hogy testi vágyakkal teli pillantást vessek a nőkre, „csak egyszer” (és ez a „csak egy-

szer” soha nem „csak egyszer”). Ezen a napon tehát „korlátot” építettem magamnak. Kimentem a strandról.

Tegyük fel, az elmesélt tapasztalatom miatt arra a következtetésre jutottam volna, hogy strandra menni mindig bűnbe visz. Mondhattam volna a fiainknak: „Nem mehetsz többé a strandra.” Vallási buzgalmamban, orrom fennhordva, lenézően tekinthettem volna másokra, akik kimennek a tengerpartra. Építhettem volna egy állandó korlátot: „Így szól az Úr: Ne menjél a tengerpartra.” Idővel a „korlátom” ugyanolyan fontossá vált volna, mint a Tízparancsolat, különösen azért is, mert arra használtam volna, hogy lenézzek vagy befolyásoljak vele másokat.

Így keletkezett nagyon sok ember-csinálta „szabad” és „nem szabad”. Őszinte erőfeszítéssel indult egy valódi bűn legyőzésére. De nagyon gyakran az általunk épített „korlátra” kezdünk el összpontosítani a bűn helyett, amely ellen eredetileg a védelem készült. Rossz helyen harcoljuk harcainkat; külsőségekkel törődünk a szív helyett.

Ha azt mondtam volna a fiainknak, „nem mehetsz a tengerpartra”, cserbenhagytam volna. Arra a következtetésre jutott volna, hogy strandra menni bűn – bár nem értette volna, miért –, és nem kapott volna magyarázatot arról, miért rossz a testi kívánságokkal teli lánymustrálgatás az iskolában, vagy még egy tucat más helyen. Lehet, hogy különösen hangzik számokra az a „korlát”, amelyet építhettem volna a fiainknak – bár örülök, hogy nem tettem –, de láttam már majdnem ehhez hasonló „korlátépítést” a valódi kérdés megbeszélése nélkül.

Mellesleg, később feleségemmel az ország egy másik területén fekvő tengerpartra mentünk, majdnem egy hetet töltöttünk ott el, és nagyon jól éreztük magunkat. Tehát kérlek, ne vond le a következtetést: „Így szól az Úr: Ne menjél a tengerpartra.”

Gyermekkoromban nem mehettem el a helyi biliárdklubokba. Ahogy visszatekintek, biztos vagyok benne, hogy szüleim nem akarták, hogy néhány nem kívánatos alak befolyása alá kerüljek, akik gyakran megfordultak ezekben a klubokban. Építettek tehát egy „korlátot”, hogy ezt megakadályozzák: „Ne menj a biliárdklubokba”. A probléma az volt, hogy nem értettem, miért, ezért úgy nőttem fel, hogy azt hittem, biliárdozni bűn. (Ne neved, tényleg!) Képzeld el, mennyire elképedtem, amikor egy keresztyén konferenciaközpontban egy gyönyörű antik biliárdasztalba botlottam a szabadidő szobában, és istenfélő embereket láttam játszani. Dobjuk ki akkor a „korlátainkat”? Nem feltétlenül. Gyakran nagy segítséget jelentenek. Néhány évvel ezelőtt rájöttem, hogy annyira kívánom a jégkrémet, hogy eljutottam egy pontra, ahol már nem tudtam ésszerű önkontrollt gyakorolni. Ettem valamennyit minden ebéd után, sőt lefekvés előtt is. Tehát „korlátot” építettem. Kértem a feleségemet, hogy egyelőre vessünk véget a folyamatos fagyivásárlásnak. Miután a sóvárgásom megszűnt, néha ismét vettünk fagyilaltot.

Azt gondolom, hogy a szüleim biliárddal szemben épített „korlátja” helyénvaló volt. De azért van itt egy lecke minden szülő számára: Ne a „korlátra” összpontosítsunk. Ha „korlátot” emelsz a gyermeked számára – például bizonyos filmekkel, televíziós programokkal kapcsolatban –, a valódi kérdésre összpontosíts, ne a „korlátra”. Szánj rá időt, hogy elmagyarázd, és ha kell, újra magyarázd el a „korlát” okát.

Ha úgy döntesz, nem engeded a gyermekedet a közeli biliárdklubba, mondd el neki, miért. Tégy különbséget maga a játék – amelynek nincs sem negatív, sem pozitív erkölcsi értéke – és a légkör között, amelytől szeretnéd megóvni gyermekedet.

Mindnyájunknak szüksége van néhány „korlátra”, de folyamatosan figyelniük kell arra, hogy a „korlátok” maradjanak csupán „korlátok”. Ezek segítségünkre vannak, de nem feltétlenül alkalmazhatók másokra. Törekedniük kell arra is, hogy megvédjék magukat mások „korlátjaitól”.

Vannak „korlátok”, amelyek a saját keresztyén köreinkben talán túlságosan is régóta állnak. Senki nem ismeri igazán az eredetüket, de mára már „kőbe vésődtek”. Lehet, hogy konfliktushoz vezet majd, ha néhány „korlátot” nem veszel figyelembe, de örköndöd kell a szabadságod felett. Pál szavait újrafogalmazva: „Álljatok meg szilárdan szabadságotokban, és ne hagyjátok, hogy bárki saját 'korlátjainak' fogságába szorítson.”

Nem azt javaslom, hogy most fogd magad, ugorj át minden „korlátot”, és fitymálva tekints azokra, akik olyan szorosan ragaszkodnak „korlátjaikhoz”. Vigyázzunk, hogy „azokra a dolgokra törekedjünk tehát, amelyek a békességet és egymás építését szolgálják” (Róm 14,19). Tegyük különbséget, mely „korlátokat” utasítunk el, és melyeket tartunk követendőnek. De ne hagyj, hogy mások emberi törvényeket erőltessenek rád. És kérd Istent, hogy segítsen neked meglátni, ha másokra ráerőlteted a saját „korlátaidat”, vagy elítéled őket, még ha nem is tudatosan teszed.

Eltérő vélemények

A törvényeskedés abból adódik, hogy a hívők véleménye egyes gyakorlati kérdésekben eltér egymástól. Ha a „korlátok” már a farizeusok napjai óta állnak, akkor eltérő vélemények már legalább Pál apostol kora óta léteznek. Pál a Római levélben egy egész fejezetet szentel ennek a fajta törvényeskedésnek. A Római levél 14,1-ben Pál ezt a problémát „a nézetek bírálgatásának” nevezi, én pedig „eltérő véleményeknek”.

A probléma lényegét Pál az 5. versben ragadja meg: „Ez az egyik napot különbnek tartja a másik napnál, az pedig egyformának tart minden napot: mindegyik legyen bizonyos a maga meggyőzésében.” Az embereknek egyszerűen különböző véleményük van különböző dolgokról. Az egyik semmi problémát nem lát egyfajta gyakorlatban; a másik ugyanazt bűnnek látja.

Az eltérő vélemények forrása különböző családi háttérből, földrajzi vagy gyülekezeti kultúrából adódik. Tudom, hogy volt egyfajta gyakorlat, amelynek követése abban a gyülekezetben, ahol felnőttem, nagyon durva dolog lett volna, míg a másik gyülekezetben, Kaliforniában, ahová később jártam, ez egyáltalán nem is volt kérdés. Ugyanakkor a kaliforniai keresztyéneket megbotránkoztatta volna egy nagyon elterjedt texasi gyakorlat. Egyikről sem beszél a Biblia.

Honnan jönnek ezek a kulturális meggyőzések? Különböző módon fejlődnek ki. Vannak olyanok, amelyeknek eredete egy „korlátra” vezethető vissza, amit valaki valamikor emelt, és senki nem tudja már, mi volt az eredeti kérdés. Mások eredete keresztyének egyéni tapasztalatára vezethető vissza, amelyet később kezdtek másokra nézve is kötelezőnek tartani.

Charles Swindoll mesélt egy misszionárius családról, akiknek a misszióból való távozását szó szerint kikényszerítették, még hozzá a mogyorókrém miatt. Olyan területre küldték őket, ahol nem lehetett hozzájutni mogyorókrémhez, így megkérték barátait az Egyesült Államokban, hogy néha küldjenek nekik. A probléma az volt, hogy néhány misszionárius azt tartotta a lelki érettség jelének, ha valaki nem fogyaszt mogyorókrémet. Az új misszionárius család a kérdést pusztán „eltérő véleményként” értékelte, így továbbra is kaptak mogyorókrémet, és nagyon élvezték. De a nyomás a többi misszionárius részéről annyira rájuk nehezedett, hogy az új misszionárius család végül feladta, és kilépett a misszióból.

Hogyan lehetséges, hogy egy ilyen esemény, ami számunkra kicsinyesnek és boldogságnak látszik, megtörténjen? Feltételezem, hogy következőképpen alakult ki: egy misszionárius család, akik nagyon szerették a mogyorókrémet, elhívást kaptak erre a bizonyos missziói mezőre. Amikor felfedezték, hogy nem lehet helyben mogyorókré-

met kapni, felvetődött bennük a kérdés, hogy hagyjanak-e fel a mogyorókrém fogyasztással, vagy kérjék meg barátaikat, rokonaikat, hogy küldjenek nekik az Egyesült Államokból. Megvizsgálva a kérdést az Úr előtt, arra a következtetésre jutottak, hogy mogyorókrém nélkül élni nem nagy áldozat az Úrért és a misszióért. Bár, ahogy Pál apostol mondja, „szabadok” arra, hogy mogyorókrémet egyenek, úgy döntöttek, hogy nem élnek ezzel a szabadságukkal (1d. 1Kor 9,1–12). Az „Úrért” cselekedtek (Róm 14,6).

Ha elképzelésem a történet eredetéről helyénvaló, akkor egészen elfogadhatónak tartom gondolkodásukat, lehet, hogy meg is tapsolnám őket ebben a helyzetben. Végig erről beszél Pál a Római levél 14. fejezetében. Ha úgy döntöttek, hogy lemondanak a mogyorókrémről az Úrért, ki vagyok én, hogy lekicsinyeljem vagy kigúnyoljam őket? Pál azt mondja, hogy az, akinek a hite megengedi, hogy mogyorókrémet egyen, nem nézheti le azt, aki nem eszi meg (Róm 14,3).

Akkor hol romlott el az egész? Ha az eredeti misszionárius család egy becsületes döntést hozott, és az Úrért feladták a mogyorókrém fogyasztását, hogyan nőhetett a döntésük fokozatosan a misszionáriusokat szétválasztó kérdéssé? Újra mondom, az egész csak feltételezés. Valószínűleg az egyik misszionárius család Isten egyedi vezetését a lelki alaptételek sorába emelte, és ezt kezdték alkalmazni mindenkire: „Ha Isten minket úgy vezetett, hogy ’feladjuk’ a mogyorókrém fogyasztását a misszióban, akkor ez az Ő akarata mindenki más számára is.”

Akár jól tippelnek a történet mögötti okokat feszegetve, akár nem, a helyzeten nem változtat. Ha ebben a konkrét esetben nem is lenne igaz, akkor is érvényes száz másikkban. Úgy tűnik, keresztyénként nem tudjuk elfogadni a Római levél világos bibliai tanítását, hogy Isten megengedi, hogy egyformán istenfélő hívő embereknek különböző véleményük legyenek bizonyos dolgokban. Egyetemes szabállyá tesszük, amiről azt gondoljuk, Isten vezetése az életünkben, és mindenkire alkalmazzuk.

Ha így gondolkodunk, akkor „bezárjuk Istent egy dobozba”. Azon erősködünk, hogy Neki mindenkit úgy kell vezetnie, ahogy hitünk szerint minket vezetett. Visszatúsítjuk Isten szabadságát, hogy mindenkit egyénileg vezessen. Ha így gondolkozunk, törvénykeskedők vagyunk.

Nem szabad megkötnünk más hívők lelkiismeretét saját meggyőződésünkkel, amely abból fakad, hogy személyes kapcsolatban vagyunk Istennel. Még ha hiszed is, hogy Isten vezetett meggyőződésed kialakítására, még akkor sem emelheted látásodat a mindenki által követendő lelki törvényszerűségek szintjére. John Owen, a tisztelt puritán teológus azt tanította, hogy „csak azt tarthatjuk kötelező erejűnek, amit Isten a Szentírásban parancsolt. Minden más esetben szabadon cselekedhetünk.” Ha örülni akarunk a Krisztusban megnyert szabadságunknak, vigyáznunk kell az „eltérő vélemények” kategóriájába eső meggyőződésekkel. Nem szabad megkötnünk mások lelkiismeretét, vagy megengedni, hogy mi jussunk erre a sorsra. Szilárdan meg kell állnunk a szabadságban, amely Krisztusban a miénk.

A lelki fegyelmezés

Korábban már utaltam az általunk összeállított „szabad” – „nem szabad” listákra. Megvizsgáltunk néhány jellemző „nem szabad” tételt az összeállításból: nem szabad strandra menni, nem szabad biliárdozni, nem szabad mogyorókrémet enni. Ha humorosnak találod a listát, és azon gondolkodol, hogyan lehet valakinek ilyen nevetséges elképzelése, gondold meg, hogy a te saját listád ugyanilyen nevetséges lehet valaki másnak. Nevetséges vagy nem, nem ez a kérdés. A kérdés az, hogy Isten egyikünket sem választotta meg más hívők „erkölcscsőszévé”.

De mi a helyzet a „szabad” listán szereplő tételekkel? A „szabad” alatt különösen olyan elfoglaltságokat értek, amelyeket más néven a lelki fegyelmezés eszközeiként emlegetünk: rendszeres csendesség, bibliatanulmányozás, szentírási versek megtanulása, rendszeres bibliára látogatás, egy imaközösség hűséges látogatása hetente.

Szeretném világossá tenni, hogy nem becsmérelni akarom ezeket a lelki eszközöket. Mindegyik jó és hasznos, és magam is rendszeresen gyakorlom őket. De a lelki fegyelmező eszközök örömeinkre kell hogy szolgáljanak, és nem megkötözésünkre. Kiváltságok, amelyeket használhatunk, nem kötelességek, amelyeket teljesítenünk kell. Idézzük csak fel Jézus ismert szavait: „A szombat lett az emberért, nem az ember a szombatért.” (ld. Mk 2,27)

Pontosan annyira válhatunk törvényeskedővé a „szabad” szabályainkkal, mint a „nem szabad”-okkal. Sőt, az újonnan megtértek, akik teljesen ateista környezetből jönnek köreinkbe, nem sok „nem szabad” szabályt hoznak magukkal. De a lelki fegyelmezés eszközei gazdag táptalajai a törvénykező gondolkodásnak.

Könnyen válhatnak a teljesítményünk mércéjévé, amely által felbecsüljük, számíthatunk-e Isten áldására vagy nem. Ha jól teljesítettem a rendszeres csendességeket, a bibliatanulmányozást, és így tovább, akkor bizakodó vagyok Isten áldásával kapcsolatban. De ha nem voltam annyira jó – nem voltam „hűséges”, ahogy szoktuk mondani –, akkor akár jobb, ha fel sem kelek.

Még hajlamosabbak vagyunk a törvényeskedésre a lelki fegyellemmel kapcsolatban, ha másokról van szó. Finoman (vagy nem túl finoman) próbálunk nyomást gyakorolni a másokra, és kimódoltan tudtára adjuk, hogy az a személy, aki nem gyakorolja ugyanazokat a fegyelmező eszközöket, mint mi, az nem „odaszánt”. Vagy egyszerűen nem engedjük a „belső köreinkbe” azokat, akik nem gyakorolják ugyanazt, mint mi. Tehát újra mondom, azt gondoljuk, hogy Istennek mindenkit úgy kell vezetnie a lelki növekedésben, mint minket.

Hiszem, hogy aktívan elő kell segítenünk a lelki fegyelmező eszközök gyakorlását. Abszolút szükségesek a keresztyén életben való növekedéshez. Mivel korunkra leginkább a fegyelmezetlenség jellemző, nagyon sok hívőt veszteség ér a lelki fegyelmező eszközök elhanyagolása miatt, hiszen ezek segíthetnének a Krisztusban való lelki érettség elérésében. De úgy kell elősegíteni gyakorlásukat, hogy azokat nyereségként, és ne kötelességként éljük meg. Lehet, hogy abba kell hagynunk a „hűség” emlegetését az Isten előtti csendességgel kapcsolatban, mintha azért tennénk valamit, hogy jutalmat kapjunk. Inkább azt kellene mondanunk, hogy abban a kitüntetésben van részem, hogy a világmindenség Urával tölthetek időt, és hangsúlyoznunk kellene, hogy mit jelent ez számunkra, valamint a következetesség és a gyakorlás fontosságát.

Ha a tanítványságra oktatunk, emlékeznünk kell Pál magatartására, amelyről ezt írta: „Mert nem akarunk uralkodni a ti hiteteken, hanem munkatársai vagyunk az örömtököknek, mivel szilárdan álltok a hitben.” (2Kor 1,24) A tanítvánnyá tételben szolgálatként állunk, nem azért, hogy „leuraljuk” a másikat. Biztatnunk kell a lelki fegyelmező eszközök használatára, és mindent meg kell tennünk, hogy segítsük tanítványunk előrelépését, de soha nem szabad az elfogadás feltételeként állítanunk – sem Isten, sem a mi részünkről. Nem szabad elfelejtenünk, hogy a lelki tanítványság eszközei a végcél elérésének eszközei, és nem a végcél maga.

Először a kegyelemről tanítsunk az odaszánás előtt, mert ahogy a 6. fejezetben is láttuk, a megértett kegyelem mindig odaszánást eredményez. A megkövetelt odaszánás azonban mindig törvényeskedést terem.

Alkalmi prédikációk

Nőszövetségi bibliaóra

Felházi Klára
Ördögkeresztúr

Mintafeleség

Alapige: 1Korinthus 13,7

A bibliaóra elején az ige felolvasása után bevezető helyett tegyünk fel két kérdést a megjelenteknek.

1. Mondják el, szerintük hogyan kell viselkedjen egy „mintafeleség”, ha kiderül, hogy a férje gyógyíthatatlan beteg, pl. rákos ?
2. Mondják el, szerintük hogyan kell viselkedjen egy „mintafeleség”, ha észreveszi, hogy a férje kezd alkoholizálni, vagy már alkoholista?

Várhatóan túlnyomórészt ilyen válaszokat fogunk hallani, főként a fent idézett ígére hivatkozva:

1. Nem mondanám meg neki a diagnózist, hogy ne vegyem el tőle a reményt. A gyerekeimnek sem engedem, hogy elmondják az apjuknak, amit az orvos mondott. Kegyetlenség lenne. Nem akarok neki fájdalmat okozni. Az orvost és az ápolókat is megkérem arra, hogy ne mondják meg neki, hogy meg fog halni.

2. Azt gondolom, akkor teszek jót, ha elhallgatom, elkendőzöm férjem függőségét a külvilág és akár a gyerekeim előtt. Hisz a hallott ígéren is az van, hogy a szeretet mindent elfedez, márpedig én szeretem a férjemet. Majd megpróbálom lebeszélni az ivásról. Valahogy elérni, hogy hagyja abba. Ha nem megy be a munkahelyére, mert nem tud a másnapossága miatt, majd betelefonálok és kitalálok valamit, hogy nehogy kidobják. Vigyázok, hogy ne kerüljön ilyen szégyenbe! Ha a feladatait már nem tudja elvégezni, én majd átvállalom. Mindent megteszek érte.

Lássuk, mit mondanak a szakemberek! Hogyan kellene nekünk viselkednünk ilyen helyzetekben? Mi jó a férjünknek? Milyen az igazán igeszerinti feleség, aki igazi támasza férjének bajában, „betegségében, boldogtalan állapotában”.

1. *Dr. Sárosi Artúr* munkatársaival együtt már számtalanszor részese volt gyógyíthatatlan beteg családjában zajló kálváriának: kínos hallgatásoknak. A halál tabutéma. Senki sem őszinte, „Doktor úr, nagyon szépen kérem, ne mondja meg neki a diagnózist” – pedig a beteg sejtí, de ő sem mondja, mert ő sem akar fájdalmat okozni feleségének. Így nem lehet a nagyon fontos dolgokat megbeszélni, a halálra felkészülni, az el nem simított ügyeket elsimítani, a megbocsátani valót szóba hozni, mert ha próbálkozik is ezzel a beteg, ‘Ugyan már, apukám, ne is beszélj ilyesmiről, meg fogsz te gyógyulni, majd meglátod. A nyáron elmegyünk kirándulni együtt a gyerekekkel és az unokákkal.’ – és folytatódik a színjáték. A beteg magára marad súlyos kérdéseivel, testi-lelki gyötrelmeivel, pedig épp a magány az, ami legelviselhetetlenebb a halálra készülőknek. Mit tegyen hát az igazán szerető feleség?

Kommunikáljon a férjével nagy-nagy empátiával, mert lehet, hogy a beteg már jobban elviselné a teljes igazságot, de történhet fordítva is: a beteg még teljes erővel védekezik a halál gondolata ellen.

Mindent szeretettel végezzen. Szép szavakkal beszéljen a férjével. Éreztesse vele, hogy nem teher. Elevenítsenek fel közös emlékeket. De elevenítsék fel a bocsánatra váró sérelmeket is és bocsássanak meg egymásnak. Rendezzék el közösen az elrendeznivalókat és simítsák el az elsimításra váró dolgokat. Tűzzenek ki valós célokat!

A gyógyíthatatlan beteg állapota végső stádiumának is megvannak a sajátos fokozatai (Elisabet Kübler-Ross): tagadás, düh, alkudozás, depresszió, elfogadás. A legfontosabb: a jó kommunikáció fenntartása mind az öt fázis alatt, a beteggel való együttlét mindhalálíg. Jól kell tudnunk elviselni a beteg ki-kirobbanó agresszióját. Érzelmi síkon rezonáljunk kínjaira, megértve azt is, amivel nem értünk egyet. Megkapaszkodunk a halálba önként ment, s abból visszajött Jézus szavába: „Ne féljetek!” (Mk16,6) (Gyökössy Endre: *Magunkról magunknak*)

E. Kübler-Ross: „A vallást... gyógyíthatatlan betegeimtől tanultam... Mielőtt haldoklókkal kapcsolatos munkámat elkezdtem, nem hittem a halál utáni életben. Most hiszek benne, méghozzá a kételkedés minden árnyéka nélkül. Így igaz: Morituri docent vivos (A halálba menők tanítják az élőket).

2. Horváth Mária, aki a Református Mentőmisszió munkatársa, elmondja, hogy már sokszor felkeresték őt feleségek (sőt, gyermekek is!), akik már súlyos depressziótól szenvedtek. Mi okozza a feleségeknél a depresszió kialakulását? Az, hogy mivel a feleség úgy gondolja, hogy férjének azzal tesz jót, ha a függőségét elfedezi, elkendőzi, megvédi szenvedélye következményeitől, ezért egyre többet vállal át férje feladataiból, felelőségeiből (pl. elvégzi férje helyett a ház körüli dolgokat, eldugja a pénzt stb.) és ennek következtében testileg, lelkileg elfárad. Közben rejti kifelé, hogy ne tudójon ki a szomorú valóság. Már nem járnak a barátokhoz, lassan a családi összejövetelekre sem mennek el és így egyre inkább elszigetelődnek. Próbálja érzelmileg és egyéb módon rábírní a férjét, hogy ne igyék. Olyasmit próbál kontrollálni a feleség, mely nincs is hatalmában. Ez szélmalomharc, mert hiába is kéri akár szép, akár csúnya szavakkal ezt a férjétől, eredménytelen, mert maga a férj sem tudja kontrollálni önmaga szenvedélyét. Ettől betegség a szenvedély. Ez olyan, mintha azt kérné valaki a tüdőbajos férjétől, hogy ne köhögjön. Ezzel a falazással a feleség épp azt gátolja meg, hogy a férj szembe-süljön szenvedélye következményeivel. A szenvedélybetegnél a felelősségérzet 0-ra csökken. Mindennemű felelősséget elhárít, ehhez asszisztál a környezete. Ha szembenéz vele, ő is tudja, változtatni kell. Látnia kell a feleségnek azt, hogy férje nem azért nem kontrollálja az ivását, mert nem akarja, hanem mert képtelen rá. Elveszíti az ivás feletti kontrollt. Ezért szüksége van külső segítségre. És míg a feleség olyasmit próbál kontrollálni, mely nincs is hatalmában, ezalatt elmulasztja a saját viszonyulását kontrollálni, amire viszont hatalma van. Így aztán kialakul a „társfüggőség”: az egész család a szenvedélybeteg férj köré rendeződik: ha nem ivott, jó napja van a családnak, ha ivott, az egész család napja meg van pecsételve. Nem az a célom, hogy én változtassam meg. Szeretem. Tudom, hogy bajban van. Érzelmileg leválok, ami azt jelenti, hogy nem magam okolom azért, mert ő iszik. Imádkozom érte szüntelen, de benne kell megszülessen a döntés, hogy segítséget kér, mert ez így nem mehet tovább. Ez az ő döntése kell legyen. Én hozzásegítem, hogy észrevegye, hogy bajban van. Engedem, hogy megérezze tette következményeit. A szakirodalom ezt így fogalmazza meg: „Padlóra kell jusson.” Meg kell éreznie, hogy nincs tovább. E nélkül nincs gyógyulás!

Elkendőzés tehát, vagy szembenézés? *Eltakarom* a valós diagnózist gyógyíthatatlan férjem elől, vagy kitarok mellette és nem hagyom egyedül, és így sokkal *elviselhetőbbé* teszem számára halálfélelmét és a meghalását? *Eltakarom* férjem és a környezetünk elől alkoholizmusának következményeit, vagy szeretetben *elviselem* őt boldogtalan állapotában. *A szeretet* „*elvisel, hisz, remél, kitart*” Igen, az eredeti görög szöveg szerint ennek az igének az állítmányait így is fordíthatjuk. Tehát az elfedez (stego) görög igének két jelentése is van: letakarni, elviselni. Így máris megnyugodhatunk, hogy nincs ellentmondás a Szentírás és a szakemberek által tanácsolt viselkedés között. Annál is inkább megnyugodhatunk, mert a 6. vers azt is írja, hogy a szeretet nem örül a hamiságnak. A Szentírásban soha nem látjuk azt, hogy Isten bármit elkendőz, sőt! Minden gyógyítástörténetben van egy szembenézés önmagammal és Jézussal.

Bizonyára mindannyian jó feleségek, mintafeleségek szeretnénk lenni. A kérdést fel kell tennem: segítem-e igazán a férjemet viselkedésemmel? Odasegítem-e a döntéshez, hogy ne igyék? Illetve megadok-e neki minden segítséget ahhoz, hogy elrendezhesse a dolgait, mielőtt eltávozik közülünk? Ámen.

(Megjegyzés: a fenti esetek fordítottan is megtörténhetnek, amikor a feleség kerül „beteg, boldogtalan” állapotba, de most a bibliára jellege miatt tárgyaltam így ezeket a kérdéseket.)

A bibliára után konkrét segítséget nyújthatunk azzal, hogy pl. a fent megszólaltatott két Alapítvány munkatársainak az elérhetőségét megadjuk azoknak, akiknek szükségük van az ő segítségükre.

Esketési igehirdetés

Kovács Levente

Kökös

Krisztussal a házasságban

Alapige: Lukács 24,15b

Kedves Ifjú Pár!

Amikor életeteknek ez a gyönyörű pillanata rátok köszönt, hogy itt, az Isten házában, Isten és a gyülekezet színe előtt magatokat elkötelezitek a házasságban való együttlétre, akkor meg vagyok győződve, hogy minden kedves ismerős, barát vagy rokon ellát titeket mindenféle jókívánsággal, útravalóval, melyek az élettapasztalatukból származnak. Sokszor felhívják a figyelmet a fontosabb dolgokra, hogy megmaradjon a szeretet, a békesség, az egyetértés közöttetek, sőt, hogy sokszor vannak olyan pillanatok is, amikor az egyik félnek engednie kell ahhoz, hogy béke legyen és béke maradjon közöttetek. Olyan szép és nemes jókívánságok, útravalók ezek, de én mégis úgy érzem, hogy nem teljes a sor. Még valami hiányzik a felsoroltak közül.

És ekkor megszólal maga az Isten és Ő is elmondja a maga útravalóját nektek. Először is azt halljuk az igéből, hogy maga Jézus hozzájuk menve, velük együtt ment az úton.

Kedves Ifjú Pár! Bizonyára sokszor láttátok másoknál vagy éppen a magatok bőrén tapasztaltátok, hogy az élet nem mindig olyan egyszerű, és nem mindig olyan nyugodt és békés. Hosszú és bonyolult, mondhatnánk egyszerűen, hiszen nem látjuk, hogy mi vár reánk, nem tudjuk, hogy hogyan fog alakulni az életünk, mennyi lesz benne az

öröm, mennyi a bánat. Nem elkésérítő és ünneprontó prédikáció akar ez lenni, és éppen ezért meg kell látni azt, mit Jézus ígér, hogy Ő odamegy mellétek és veletek együtt megy az életúton.

De mit is jelent számotokra az, hogy Jézus veletek együtt megy az úton?

Jézus ott ment a tanítványok mellett, hallgatja a párbeszédet, melyet egymással folytatnak, egyszerűen és érthetően szólva érdeklí, hogy mi történik a tanítványokkal. És ez a hatalmas üzenet a számotokra is, hogy Jézus Krisztust érdeklí, hogy mi történik veletek. Bizonyára már ti is megtapasztaltátok ennek a rohanó világnak egyik nagy problémáját, hogy az embereknek nincs idejük egymásra, nem igazán érdeklí az eddig jó barátot, hogy mi történik velünk, mert mindenki fut és végzi a maga dolgát, éli a maga életét. Nincs időnk és nem figyelünk egymásra. Aztán az életnek a másik valósága, hogy senki nem tudja megígérni a másik embernek, hogy mindvégig mellette marad, de Jézus ezt megígérte még a keresztségnél, amikor azt üzenté: „Íme, én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig”, és ezt most meg is cselekszi, amikor újra megígéri, hogy együtt megy veletek a közös életúton. Megismétlem, hogy Krisztus azért megy veletek az életúton, mert fontosak vagytok a számára, és őt érdeklí, hogy mi történik veletek.

A második hatalmas üzenet, ami szintén nagyon fontos a számotokra, hogy amikor Jézus azt ígéri, hogy veletek együtt megy az úton, akkor az azt is jelenti, hogy gondviselésével körülölel titeket. Hiszen Pál apostol is erről tesz bizonyosságot, amikor azt mondja: „Ha az Isten velünk, kicsoda ellenünk?” Minden embernek szüksége van erre a gondviselésre, és ezt is megígéri Krisztus most nektek. Krisztus gondviselő szeretete annyit jelent, hogy Ő életét adta azért, hogy mi életben maradhassunk. Ennél többet Krisztus sem tudott volna tenni, mint azt, hogy ha elfogadjátok az Ő kíséretét az életekben, akkor titek az örök élet reménysége is.

És az utolsó gondolat, ami ebből a történetből felétek cseng, hogy Krisztusnak a tanítványokkal való együttjárása nem volt hiábavaló, hiszen Krisztus szóra bírta a tanítványokat, elmeséltette velük, hogy mi bántja őket, miért vannak ilyen szomorú ábrázattal. Igen, Krisztus azt akarja, hogy imádságban ti is hozzá forduljatok minden élethelyzetben, és tudjátok előtte feltárni örömtöket, hálaadásotokat, vagy éppen kéréseiteket is. Bátran Krisztushoz kell fordulni, hiszen sokszor vannak az életben olyan problémák, amiket nem igazán tudunk másokkal megbeszélni, de soha ne felejtjük el, hogy Krisztus mindig ott van mellettünk, és várja, hogy mi megszólaljunk, hogy életünk dolgait megbeszéljük vele.

Kedves Ifjú Pár! Isten ezzel a három nagyon fontos gondolattal akar útra indítani titeket. Azt akarja, hogy tudjátok, hogy minden örömben és szomorúságban ott van mellettetek Krisztus, akit érdekel, hogy mi történik veletek, aki gondviselésével körülölel titeket, és aki azt akarja, hogy szívetek minden gondolatát imádságban elmondjátok neki. Ha ezt megtapasztaljátok, ha Krisztust nem zárjátok ki a közös életútból, akkor hiszem, hogy áldása, békessége, szeretete és öröme ott lesz a ti életekben. Ámen.

Temetési igehirdetés

Szabó László

Várasfenes

Leheletnyi élet?

Alapige: Zsoltárok 39,5–7

Mi az élet? – kérdezzük sokszor; néha költőien, néha nagyon is prózaian. 4 betű csupán – mondhatnánk –, mégis milyen bő jelentéstartalommal bír; mennyi kimondható, illetve kimondhatatlan esemény alkotja.

Valóban csak bölcsőtől a koporsóig, születéstől a halálig terjed? Fel lehet fogni és meg lehet érteni a lényegét? Fel lehet-e fedni és fedezni minden titkát, rejtélyét? A mi kezünkben van-e a kulcsa – és ha igen, valóban jó-e az, hogy a mi kezünkben van?

Nem az igaz-e inkább, hogy az Élet csak lehelet és pára árnyék ..., vagy éppen séggel semmi – amit nem tudunk marokra fogni, amit sehogy sem sikerül meghódítani és uralni, illetve felfedni és felfedezni; amit semmiképpen nem vagyunk képesek megtartani, illetve foglyul ejteni. Vagy éppen fordítva van, és mi vagyunk az Élet foglyai, rabjai?!

Fogság lenne az élet – zárt kör –, amelyből nincs menekvés, s amelyet úgy kell elfogadni, ahogy van, ahogy adatott kinek-kinek személyre szabottan?!

Kié az életünk? – A miénk vagy másé, ki rendelkezik felette? Avagy a szeretteinké, akikért gyakran önmagunkról is megfélekedve küszködünk? Vagy a társadalomé, amelyben küszködünk? Vagy az embereké, akikkel küszködünk? – Vagy a mindnyájunk sorsa fölött magasló és rendelkező láthatatlan hatalomé, akinek meg velünk kell küszködnie és megküzdenie, hogy megértsük végre, mi az életünk értelme, célja, feladata?

Milyen az élet? – Valóban olyan, amilyennek látjuk, érezzük: hol jó, hol meg rossz; hol szép, hol meg rút; hol boldogító, hol meg bánatra kényszerítő; hol felemelő, hol meg letaglózó.

Igaza lenne a sokunk által ismert és hangoztatott közmondásnak: „olyan az életünk, amilyené mi tesszük?” Avagy a költőnek lenne igaza, aki így vélekedik: „A világ (helyettesítsük be az „élet” szóval) Isten-szötte szőnyeg, / Mi csak visszaját látjuk itt, / És néha – legszebb perceinkben – / A színéből is – valamit.” (Reményik S.)

Mennyire kicsinek, jelentéktelennek, semminek érezhette magát a zsoltáros Dávid, amikor ennek tudatára ébredt. Ezért vallhatott ekképpen: „Ímé, tenyérynívé tetted napjaimat.” (6a).

Mennyire igaz is, hogy ez a rövid, alig négybetűs szó (ÉLET) tartalmában és folyamatában mind a világmindenség színterén, mind az örökkévalóság fényében mily rövid, mily gyorsan elillanó – de nem származtatható belőle egyenes következményként az, hogy értéktelen és értelmetlen volna.

Ahogy a közbeszédben egyre több rövidítést (ún. anagrammát) használunk fogalmak, intézmények, szervezetek megnevezésére, mint például CFR, MÁV, OTP, ÁNTSZ, OPEC vagy éppen a legtöbbször által olyannyira közkedvelt BÚÉK – úgy engedtesék meg, hogy egy ilyenfajta értelmezést kölcsönözzünk az ÉLET kifejezésnek is: **ÉLETED LEGYEN ERÉNYES, TARTALMAS.** És hogyha az életünk ilyen értelemben egészül ki, akkor rögtön tudjuk a választ is arra a kérdésre, hogy *milyen is az életünk.*

„Az én életem teelötted, mint a semmi” (6b) – folytatja a zsolttáros fájdalmas beszélgetését Istennel. Hogyan is érezhetne másképpen a nyomorúságba jutott ember? De vajon a törékenység, a védtelenség, a mindenféle veszélynek való kiszolgáltatottság egyenlő lenne a semmivel, magával a semmiséggel, a megsemmisüléssel?! Nem hiszem! Nem lehetséges – hiszen akkor értelmetlenné válna minden cselekedet, minden áldozat, amit a nagybetűs ÉLET oltárán meghozunk.

Az Élet törékeny, néha nagyon is az, de értékes is egyidőben. Mert olyan, mint a cserépedény: csak azáltal van értéke, ha hasznossá teszi magát a környezetében, kitevé állandóan annak a veszélynek, hogy véletlenül kicsorbulhat, eltörhet.

Törékeny cserépedény, de az Úr kezében hasznos eszközzé válik.

Ilyen volt testvérünk élete is: cserépedény, melynek édesanyja adott életet, és formált, alakított emberré. Mennyi szeretettel, mennyi odaadással van az alkotó az alkotása iránt – mennyi áldozattal, mennyi rettegéssel van az édesanya tulajdon gyermeke iránt, akit féltve őriz és őrizve félt!... Mennyi álom testesül meg az édesanya odaadó gondoskodásában, nevelésében – aki a legjobbat, a legszebbet, a legnagyobb szerűbbet akarja gyermekének, és aki nem is tudja: mennyire törékeny az ő cserépedénye, az ő gyermeke.

Pedig hogy szólítgatja, hogy nevezgeti, hogy becézgeti: csöppségem, aranyom, csillogom – s közben nem is sejtí, hogy az aranyára sötét erők fenik a fogukat, s hogy még a legszebben tündöklő csillagok is kihunynak és lehullanak egyszer.

Cserépedény mindannyiunk élete – s a cserépedény akkor tölti be valódi hivatását, ha megfelel rendeltetésének, ha szolgál a családjának, a környezetének. Cserépedény-szolgálatára nyomán virág-eredmények sarjadtak, melyeknek látványa mosolyra, örömmel indította közvetlen környezetét.

Aztán ez a cserépedény az élet szolgálatában megtalálta a „helyét”; rátalált párjára, akivel családot alapított, s ebből a szeretetből aztán két, mindegyik virágszáznál szebb és értékesebb virágszálát sarjasztott: egy fiút és egy leányt. Ők voltak a szeme fénye, az élet értelme. Ugyanúgy ápolgatta, gondozta, féltette, szeretgette, formálgatta őket, mint annak idején őt is az édesanyja.

De lám – ez is a nagybetűs és nagybetűs élet része –, akármennyi gondoskodás, féltés veszi is körül a szeretett cserépedényt, elég egy óvatlan pillanat, egy véletlen mozdulat, és darabjaira hull szét a hasznos, az értékes semmivel és senkivel sem pótolható virágedény.

Miért?...

Csak kérdések hangzottak most el – mint ama tragikus szombat este óta számtalanszor –, és nemigen próbáltunk válaszokat keresni, és válaszokat adni ezekre. Egyáltalán lehet-e? Vajon sok esetben a válaszok – mégha oly jóknak tűnnek is – nem erőltetett próbálkozások a lehetetlen, az ismeretlen megválaszolására, megfejtésére? Mégis: az Élet lehet-e más, mint sorozatos próbálkozás a kérdések megválaszolására?

Ahogy a csillagoknak, virágoknak, tárgyoknak (cserépedényeknek) van életidejük, ami lejár egyszer – úgy van az embernek is életideje, ami egyszer véget ér, megszűnik létezni. Azonban beérhetjük-e ennyivel?

A törékenység, a mulandóság, az elmúlás gondolatának a leküzdésére mindjárt ott kínálkozik megoldásnak egy bibliai tanács: „Taníts minket úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk.” (Zsolt 90,12) A bölcs szív birtokában már képesek vagyunk/leszünk másképp látni, értelmezni még a darabjaira széthullt cserépedény-életet is. A lényeg az egészben van, de az egész a darabokban is éppenúgy fellelhető, mint a vízcseppben a tenger, mint a porszemben a termőföld, mint a csókban a szív teljes szeretete, mint az ölelésben a lélek feltétlen önatadása. Következésképpen e darabokra

hullt, hirtelen félbeszakadt életben is ott van teljesség. Mondhatnánk így is: a beteljesedés – mert Isten így látta jónak visszavenni azt, amit 37 évvel ezelőtt tálentumként adott: a gyermeket, a férjet, az édesapát.

A nagy bizonytalanságban, tanácstalanságban egyetlenegy biztos. Az, amit Jézus, a mi Megváltónk és Üdvözítőnk ekként fogalmazott meg: „Én élek, és ti is élni fogtok...”, valamint „Én vagyok a feltámadás és az élet; aki hisz énbenem, ha meghal is él; és aki csak él és hisz énbenem, soha meg nem hal.” (Jn 11,25–26a) A kérdés számunkra, számotokra is feltevődik: „Hiszed-e ezt?” (Jn 11,26b) Hiszitek-e ezt... hogy az örök élet részesei lehettek?!

Ha megtanulunk elfogadni a teremtő és gondviselő Isten kezéből jót és rosszat, kellemest és kellemetlent, hasznost és haszontalant – akkor a darabjaira hullt, emberileg be nem teljesültnek látszó élet felett is képesek leszünk meglátni, felismerni az isteni legjobb szándékot, legnagyobb szeretetet és legsimogatóbb jóságot. És akkor az Élettel kapcsolatos előbbi betűjátékot (Életed Legyen Erényes Tartalmas) elmondhatjuk és megélhetjük eképpen is: **ÉLETEM LEGYEN ELREJTVE TEBENNED.** Így a halál árnyékából, a leheletnyi állapotból átléphetünk a világosság Urának, megváltó Istenünknek kegyelmébe, akinek a tenyerében, ölelő szorításában a legbiztonságosabb helyen érezhetjük magunkat, és ahonnan vallhatjuk győzelmesen, félelem nélkül: „Az Úr adta, az Úr vette el. Áldott legyen az Úrnak neve!” (Jób 1,21b) Ámen!

Tamás Orsolya

Kézdivásárhely

Egy hűségese élet

Alapige: 2Timóteus 4,7–8

A felolvasott igében mi, itt állók keressük a kapaszkodót, az erősítő vigasztalást, mert fájdalmas valósága az életnek, hogy akár ilyen hirtelen is mulandók lehetünk. Amikor arra gondolunk, hogy alig néhány nappal ezelőtt elhunyt testvérünk még szelíden és alázatosan beszélt az övéivel és most koporsója mellett állunk itt együtt, erőtelennek és gyámoltalannak érezzük magunkat.

Ebben az erőtelenségben találkozunk most itt ez a gyászoló közösség, a szűk család, ahol ott áll a testvér, a sógor, a keresztlány és annak családja, közeli és távoli rokonok, de itt áll egy másik család is, amely most csüggedésében százados zsolttárok dallamába kapaszkodik: a gyülekezet, immár néhai Balogh Magdolna lelkipásztor testvérem második családja.

Most pedig az ő hiánya okozta fájdalom kapcsolja össze ezt a két különböző közösséget, amelyek most erőt és vigasztalást keresnek. Így szólít meg Isten felemelő, örök értéket és méltóságot adó szavával.

„Ama nemes harcot megharcoltam...” Mint egy életigenlés, úgy tűnik fel itt most az ismert irodalmi idézet: „Hős harc az élet és megélni szép...” Azért is ez a verssor, mert elhunyt testvérünkben volt valami Ady Endrész vakmerőség: mert álmodni tisztaságot és szépséget, igazat és őszinteséget. Csendes tűz emésztette, szüntelen keresés, tudás-szomj. Harc dúlt benne, amit úgy vívott meg, hogy nem ellenségeket keresett magának, hanem barátokat. A legtöbb ember harcai során sok kapcsolatot leront, ő pedig ezekben a küzdelmekben barátságokat épített fel. Ezért volt nemes ez a harc. Aztán azért is, mert olyan tiszta és egyszerű volt indulása.

Kézdivásárhelyen született, gyermekkorát pedig Kézdimárfosfalván töltötte. Ez volt életének egyik legnehezebb időszaka. Alig tíz éves, mikor édesanyja meghal. Az édes-

apa továbbra is hitben nevelte lányait. Így indulnak az életre Krisztusba vetett hittel. Innen kerül Sepsiszentgyörgyre, ahol a Református Székely Mikó Kollégiumban, majd a Római Katolikus óvónőképzőben tanul. A tudásszomj, a keresés, a küzdelem és főként az igazságérzet, ami Krisztus katonáinak a jellemzője, vezette őt a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetbe, ahol lelkipásztori oklevelet szerzett. A felolvasott igében a felénk hangzó nemes harc az üdvösségért való harcot jelenti: a saját maga, a családja, a gyülekezeti tagok üdvösségéért való harcot. Minden nap úgy kezdte a munkáját, hogy az Urat hívta segítségül és az aznapi munkájára kért áldást. Elhunyt testvérünk azért harcolt, mert életét az egyszerűséget, a közösségért való szolgálat határozta meg.

Pál második vallomása: „Futásomat elvégeztem...” A hívő keresztyén ember életének az elmélete nem lehet az, hogy majd holnap. A Krisztust követő ember a jó sáfár magatartását gyakorolja. Elhunyt testvérünk az elmúlt 79 esztendő futását ebben a szellemenben élte meg.

A futás szónak különleges jelentőséget az ad, hogy sok helyen végezte azt a szolgálatot, amelyre Isten elhívta. Lelkipásztorként szolgált a Szilágyságban, Zilahon, majd Sepsiszentgyörgyön. Mint nyugdíjas, két évig volt a kézdimárkosfalvi gyülekezet lelkipásztora. A szó szoros értelmében futott, amíg elkészült a kézdimárkosfalvi templom külső és belső javítása. Futott azért is, hogy a lélek templomát építse: az ő igehirdetésével, diakóniai szolgálatával. Isten mindig rendelt számára mindenütt olyan embereket, akik neki segítettek, hiszen szűk családja után a gyülekezet volt második otthona. Futását elvégezte óvónőként is, hiszen Martonosban és Bereckben azért futott, hogy mindazt a szeretetet, ami benne volt, átadja mindig a fiatalabb nemzedékeknek. Célja az volt, hogy segítse őket, felfedezvén az ifjú tehetségeket. Az ő indításával és segítségével az egykori óvodásokból lett aztán hegedűművész, festőművész, ügyvéd, tanár stb... Képek, emlékképek tűnnek fel. Ezekhez az életrajzi emlékképekhez tartozik, hogy a két leánytestvért a krisztusi szeretet köti össze és küzdenek egymásért. Tudták azt, hogy mindig számíthatnak egymásra.

A bibliai vers harmadik gondolata az, hogy „a hitet megtartottam”. A hit Isten kegyelmi ajándéka, amit mi örömmel fogadunk, de amelyet életünk rendjén gyümölcsöztetni szükséges. Immár néhai Balogh Magdolna Krisztusba vetett hitét mindvégig megőrizte. Mi hogyan tartjuk meg, hogyan éljük meg a Krisztusba vetett hitünket?

Ennek a hitnek célja van: az örök élet. Megharcoljuk-e naponta a hitnek szép és nemes harcát?

„Végezetre eltétetett nékem az igazság koronája, melyet megad nékem az Úr ama napon, az igaz bíró.”

A vég alatt mi, emberek a földi élet végére, az utolsó szívdobbanásra szoktunk gondolni. De a vég, amiről a Biblia beszél, azt a számunkra ismeretlen időpontot jelenti, amikor Krisztus másodszor eljön erre a földre ítélni élőket és holtakat. A Jelenések könyvének tanítása szerint a régi ég és a régi föld elmúlnak, és helyette új eget és új földet alkot az Úr, ahová elhelyezi azokat, akik földi életükben hittek és hitükről bizonyosságot tettek. Ez az életcsere a hívő ember számára készen van, de még nem érkezett el a birtokbavétel időpontja.

A felolvasott ige hangsúlyozza, hogy a boldogság azok osztályrésze lesz, akik várják Jézus megjelenését. Ez nagy vigasztalás számotokra, gyászoló család, és mindannyiunk számára, akik imádkozunk Krisztus megjelenéséért: Jöjjön el a te országod!

Ennek az igaz bírónak az erősítésében és vigasztalásában bízva fogjuk meg egymás kezét, hogy erőteljenként erősebbek legyünk. Ámen.

(Elhangzott Balogh Magdolna lelkész nő temetésén.)

A Biharpüspöki Református Egyházközség alapításának 450 éves évfordulójára

Farkas Antal
Nagyvárad-Velence

A kő marad

Alapige: Józsué 4,1–18
Bibliolvasás: Zsidók 13,7–17

I.

A biharpüspöki református szent és nemes eklézsia megalakulása 450. évfordulójának ünnepségére érkezve, melyre a gyülekezet tagjait hangos szóval is hívogatta a torony mindkét harangja, köztük is az ún. „Szántó-harang”, de legfőképpen Istennek Szent Lelke – emlékezve és reménykedve – hallgassuk az Ige üzenetét: Izráel népe átment a Jordánon. Kurta mondatnak tűnik, de benne nagyon sok aggodalom, szenvedés, reménység, hit van.

A Jordán folyón nehéz volt átkelni mély medre és sebes folyása miatt. A Jordán magyarul halált jelent, az átkelésével próbálkozók többsége belefulladt.

Józsué könyve elmondja, hogy amikor Isten parancsára a nép elindult, a tíz parancsolatot vivő papok a folyó közepébe állottak, a Jordán megszűnt folyini felülről és vize baloldalt a Holt-tenger felé lefutott. A természettudósok úgy magyarázzák, hogy földrengés lehetett, melynek következtében a folyómederben gát keletkezett, így lett szárazzá a meder, melyen a nép átment. Lehet, így történt, lehet, nem. Egy dolog a fontos! Elhangzott Isten parancsa: Menjetek át a túlsó partra!

A mögöttünk levő 450 év alatt a Biharpüspöki Református Egyház tagjainak mennyi mindent jelentett e felszólítás: menjetek át a túlsó partra! Sok „Jordánja” volt ennek a gyülekezetnek: 1685-ben a tatárok felégették, 1709 környékén a kuruc-labanc harcok idején a rácok úgyszintén, melynek következtében a lakosság 8 éven át bujdosott; 1732-ben a toronynak a templom mellé való építését meggátolták; 1944-ben leégett a torony, a templomot is találat érte...csak néhány kiemelt adat, s mögötte mennyi bujdosás, küzdelem, vér és újrakezdés, melynek beszédes példája, hogy a tornyot a templomtól külön építették, melyhez templomot kívántak volna építeni, mivel a római katolikusok a reformáció által elvesztett templomukat vissza akarták venni.

A történelem során mily sokszor tapasztaltatok: lefutottak a vizek, volt száraz, átjutottatok a túlsó partra. Isten adott mennyei erőt és emberi segítséget is, melynek lenyomatait ott találjuk az egyházközség Aranykönyvében.

Miután a választott nép fiai átjutottak a Jordánon, Isten azt parancsolta, hogy menjen vissza 12 ember és emeljenek kőből emlékoszlopot. S azt kérdezik, miért? Azért, hogy elmondhassuk: Isten megsegített. Ezt tovább kell adni gyermekeinknek, unokáinknak. A kövek örök emlékeztetőül kell hogy legyenek.

Kövek, emlékkövek e templomban is vannak: az egykori szentély jobb oldali falán az 1716-ban ide temetett Salzer váradi kapitány feleségének, Ridley Mária-Erzsébetnek a sírköve, vagy a templom terméskő ajtófélfáinak egyike, melyen az 1776-os felirat olvasható...

Manapság sok oszlopot, emlékkövet emelnek. Ennek a divatját éljük. A biharpüspöki református gyülekezet akár kopjafát is állíthatott volna ez alkalomból. De nem tették. Az emlékezés követ szívetekben kívánjátok felépíteni.

A kérdés azonban az, te és én milyen emlékkövet hoztunk magunkkal e gyülekezet fennállásának 450. évfordulójára? Talán annak emlékéért, hogy itt részesültél a keresztesség sákramentumában, itt vallottad meg hitedet a konfirmáció alkalmával, vagy pedig itt esküdtél az 1769-ben készített úrasztala előtt. Talán elő-előveszel egy egy sárgulófélben levő fényképet, megsimogatod, utódaidnak megmutatod, s majd a megőrzés szándékával elteszed. Én is hoztam ilyen emléket: diákkoromban – lévén, hogy a rokonságom anyai ágon javarészt itt lelt második otthonára – a templomkarzaton ülve sokszor hallgattam áldott emlékezetű Orth Imre bácsi prédikációit.

A vízmosta, faragatlan, durva köveket a múlt megszipítette, s mint lelkünk könnyű terheit magunkkal cipeljük.

II.

Izrael fiai a folyó medrében is építettek egy emlékoszlopot. De miután rázúdult a víz, az eltűnt, csak emlékeikben őrizték tovább. 450 esztendő vize, történelme vonult át a biharpüspöki református egyház életén. Sok minden elfelejtődött, sok minden megmaradt. Építőkövek és írások formájában. Gondolunk itt a gyülekezet Aranykönyvére, Bunyitay Vince leírására, s az újkori történetkutatók, Péter I. Zoltán történész-újságíró és Antal Béla tanár úr munkáira.

Megéppültek tehát az emlékoszlopok. Ez idő alatt a papok tartották a tíz parancsolat ládáját a Jordán medrében állva. Veszélyes dolog volt. Újból jöhetett a víz és halálukat lehették volna a folyóban. Kegyelettel emlékezünk meg, a teljesség igénye nélkül azokról, akik a biharpüspöki gyülekezet Jordánjában tartották Isten szövetségének ládáját, kiknek nevei után elvétele dátumokat is említék, hogy el tudjuk helyezni őket az időben: Albensis Fejérvári Pál, Fejérvári Mihály (1646), Pap Károly, Szilágyi András (1720), Debreceni Seres Mihály (1758), Dobrai Mihály (1764–1772), Nagy János (1800), Szabó István, Bugyi Sándor (1884), Balajti Jenő (1915), Orth Imre, akit lágerbe is elhurcoltak (1937–1979), Ábrám Tibor, akinek az idejében épült fel a kétszintes parókia, s a jelenlegi „pap”, Szekeres Sándor. Többek között ők azok, akik tartották, tartják a tíz parancsolat ládáját. S akkor még nem említettem a gondnokok (kurátorok) neveit. Hány presbiter, gyülekezeti tag neve veszett a feledés homályába. Ez ürömbe csendül a drága biztatás: „...azon örüljete, hogy a ti neveitek fel vannak írva a mennyben.” (Lk 10,20b) Isten mindenkit odaállít valahová emlékoszlop-építőnek, mederben állónak, vagy papnak. És ott kell állni, ahova állították. Az élet szépsége az, hogy hűségesen állok ott, ahova Isten állít. Van, aki még mindig Erdélyország medrében áll, van, aki készülődik elhagyni, és nem is kevesen vannak, akik átmentek a túlsó partra: az anyaországba, Ausztráliába, Kanadába, Amerikába. Fontos: hűségesen álljak ott, ahova Isten állított.

A kövek jelentéktelenek, szürkék voltak, csak az építők tudták, mi mindent jelentett a számukra. Nekünk is vannak emlékköveink: keresztelési, konfirmációi, házasságkötési igazolások, fényképek. Nagy kincsek ezek. Néha elővesszük, megnézzük, megmutatjuk, majd tovább őrizzük.

III.

Az ige azt is elmondja, hogy végül a papok is kijöttek a Jordánból és a víz megindult folyini lefelé a megszokott medrében. A Biharpüspöki Református Egyházközség-

ben az élet vize is tovább folyik ez ünnepséget követően. Fontos azonban, hogy az emlékezés kövei, a 450. évforduló lelki emlékoszlopa megmaradjon.

Ez azonban csak úgy lehetséges, ha életünket és jövőnket a Kő-re építjük, a Szegeletköre, az Úr Jézus Krisztusra, s akkor jöhetnek vizek, szelek, kisebbségi és felekezeti életünket veszélyeztető történelmi viharok, mindig lesz túlsó part. Lesz megmaradás, lesz élet. Lesz jövőnk Benne és Általa!

Kívánom, legyenek mindig a biharpüspöki szent és nemes eklézsiában a történelem folyama közzé álló, múltunkat, jelenünket, jövőnket őriző, éltető, református Anyaszentegyházunkért felelősséget érző és vállaló papok, gondnokok, presbiterek, gyülekezeti tagok.

Ne felejtjük Wass Albert szavait: „a víz szalad, de a kő marad, a kő marad”.

(Elhangzott a Biharpüspöki Református Egyházközség alapításának 450. évfordulója alkalmából 2007. november 11-én.)

Egy hívő presbiter imája

Bűnbánó ima Nehémiás példáján Magyarországról (Nehémiás 1,6)

Uram, Te megadtad Nehémiásnak a bűnbánat lelkét. Észrevetted, hogy szerinted való szomorúság van a lelkében. Meghallgattad keserű, szívből jövő imáját és megadtad neki, hogy szeretett városát, Jeruzsálemet, ami a Te szent helyed, megépítse romjaiból. Adtál hozzá társakat, akik segítették. Még az öt fogságba hurcoló király szívét is meglágyítottad, hogy elengedje őt és támogassa Jeruzsálem helyrehozatalát. Az építést ellenzőket félreállítottad az útból és Nehémiás véghezvihette a Te gondolatodat. Áldott legyen ezért a Te neved. Azt is köszönjük, hogy Nehémiás helyreállíthatta az igaz Isten tiszteletét a templomban és ott egyedül csak a Te dolgaidnak adtak helyet.

Most arra kérünk, segíts, hogy magyar hazánkban mi is megtehessek először személyes, majd közösségi bűnvallásunkat. Adj Előtted kedves bűnbánatot és bölcs gondolatokat vezetőinknek és népünknek, hogy Neked tetsző módon felépüljön ez a kis ország.

Drága Mennyei Atyánk! Először saját bűneimet viszem eléd, URAM. Türelmetlenségemet, néha szeretetlenségemet. Sokszor a magam feje után megyek, nem várom meg a TE parancsodat, hanem kapkodok. Nincs elég mélyen a szívemben a Te intésed: ha az ÚR nem építi a házat, hiába fáradoznak annak építői. Így én is rombolója vagyok néha ennek a kis országnak. Add meg nekem kérlek, URAM, hogy szorosán tudjam követni a Te vezetésedet!

Népünk bűne, hogy már régóta nem teljesítjük a „szaporodjatok és sokasodjatok” parancsodat, inkább az egykére törekszünk. Csak a vagyongyarapításán jár az eszünk. Emiatt egyre kevesebben vagyunk ebben az országban. Hitetlenségünkben pedig félünk, hogy nem tudjuk felnevelni gyermekeinket. Pedig TE azt mondd igédben, hogy az anyaméh gyümölcse jutalom, és nem kell félnie annak a népnek, akinek TE fiait adtál.

A trianoni tragédia után népünk nem Hozzád kiáltott, hanem Tőled idegen eszméket fogadott be.

Bálványimádó nép lettünk. Arra tanítottuk gyermekeinket, hogy „nincs Isten”, majd az ember egyedül megold mindent. Az önbálványozás bűnébe estünk, új bálványt ke-

restünk, Téged pedig a mammon bálványára cseréltünk. További fertelmességünkben okkult tévécsatornákat tartunk fenn. A tévé már-már a templomunk lett. Horoszkópokban, okkult dolgokban hiszünk. Halottakat idézünk, primitív médiákat tartunk fenn, ahol a közönséges beszéddel, tiszteletlenséggel, trágár tréfákkal szórakoztatják néptünket.

Istentelenségünkben elvesztettük szociális érzékenységünket. Sokan éheznek, aluljárókban alszanak nálunk, és mi ezt orcátlanul természetesnek tartjuk. Pedig a testvéreink fekszik ott a hideg kövön.

Ha van egy forintunk, kölcsönvesszük hozzá a többszörösét, és „az egyszer élünkben” hiszünk. Nem ismerjük, ezért nem is hisszük a Te igédet.

Gyermekeinket nem oktatjuk hittanra iskoláinkban, pedig lehetne, ahogy a környező országokban is teszik. Nem tanulja minden gyerek a Tízparancsolatot, és nem ismeri a Biblia szívéét a János evangéliuma 3. részének 16. versét. Hiányoznak, akik Téged dicsőítő énekekre és versekre tanították a magyar gyerekeket. Bocsáss meg Uram, és segíts, hogy tegyünk ez ellen. Segíts, hogy a családokban naponta elővegyük a Bibliát, és vegyük komolyan a Te igédet a házasság tekintetében is. Legtöbbször házasságon kívül, vagy csonka családokban, jó példák nélkül nőnek fel gyermekeink. Add Uram, hogy ez ne így legyen!

Uram, hisszük és valljuk, hogy Te az élet Istene vagy, és mi mégis megöljük megfogant gyermekeinket. Ezt országunk vezetői is természetesnek veszik. Az orvos, aki ma segít egy gyermek világra jöttében, másik napon megöl egy gyermeket. Nem ismerik a zsidó bábák bátorságát. Mélységes szomorúsággal eléd visszük ezt a förtelmes bűnt, lerakjuk a kereszt tövébe. Hiszük, hogy a Te drága fiad vére elégséges ahhoz, hogy még ezt is megbocsássad nekünk, és új életet kezdhessünk. Kérünk, adj erőt minél több orvosnak, hogy megtagadja az abortuszt.

Bocsásd meg Uram azoknak a képviselőknek bűnét, akik homoszexuális házasságokat javasolnak, mert vakok, amikor az AIDS nyomorúságát és annak okait nem látják, sőt még arra is buzdítanak fiatal lányokat, hogy tegyék meddővé magukat, és szeretlenül folytassanak szexuális életet, s közben nem veszik észre, hogy a Te büntetésed, amikor bezártál sok anyaméhet. Ha akarnak sincs gyermekáldás. Kérünk azokért, akik segítségül hívnak, és gyermeket szeretnének, vedd le róluk haragod, és add meg az ő szívük kérését!

Kérünk, hogy adj szívünkbe hazaszeretetet, lássuk azokat az ajándékokat, amelyeket Te adtál a magyar népnek. A gazdagon termő Kárpát-medencét, a Dunát és a Tiszát. Ezt a gyönyörű kis országot is elveszítjük, mert nem születnek meg gyermekeink. Nem tudjuk, hogy azé egy ország, aki teljesíti a „szaporodjatok, sokasodjatok parancsodat”.

Már az édenkerti bűneset után tettél ígéretet az asszonyoknak: a gyermekszüléshez fájdalmakat adtál, de a megszületett élet örömét is, amikor elfeledi a fájdalmat, mert új életet szoríthat magához. De nem a TE ígéreteid kecsgetetők a nők számára, hanem a karrier, a hatalom, akár a nemzethalál árán is. Bocsásd meg URAM ezt nekik, és térítsd őket magadhoz férjeikkel együtt.

A férfiúnak pedig a fáradsággal szerzett munkához ígértél áldást. Mintha ezek az ígéid nem is volnának. Munka nélkül akarunk meggazdagodni. Nem a te ajándékaidat keressük a magyar földön, hanem idegen eszméket, külföldi, tartósított élelmet vásárolunk. Pedig a Te népednek sem engedted, hogy a mannát eltegye másnapra, mindig adtál friss mannát. Áldott legyen a Te neved!

Mi pedig kivettük a munkát a parasztok kezéből, megszűnnek a baromfiudvaraink, zöldséges kertjeink, és sokat termelünk egy helyen vegyszerekkel, amit nagy bevásárló-

központokba gyűjtünk és odajárunk vasárnaponként a templomok helyett. Ezek lettek az áldozó halmaink, ami utálatos előtted. De mi mégis ott érezzük jól magunkat a bálványaink között. Uram, bocsásd meg ezt nekünk!

Sokat, feszülten dolgozunk, ülünk a monitoraink előtt és nem mozgunk naponta. Nem egészséges ételmet fogyasztunk, ezért vagyunk betegek. Bocsásd meg Uram ezeket a bűneinket, segítsd eltörölni ezeket a bálványainkat. Nem tudjuk, mit jelent, hogy elég. Pedig tudnunk kellene. És azt is, hogy a test a lélek temploma, és arra is vigyáznunk kell.

„Az okos király támogatja a mezőgazdaságot” – mondja a Te igéd, és Te minden nemzetnek hazát adtál, megszabva a nemzetek idejét és lakozásuk határait. De mi ezzel ellentétesen cselekszünk, olyan birodalomhoz csatlakozunk, aki nem akar tudni a Te nevedről! Így csak ítéletes vége lehet. Bocsásd meg ezt Uram nekünk és világosítsd meg elménket ebben a kérdésben is!

Nem tudjuk értékelni a Te adományaidat, melyeket a magyar földre elhelyeztél. Nem tudjuk kitermelni a földgázt Makónál. Eladjuk az energia-ágazatunkat, élelmiszer-ágazatunkat, külföldiek palackozzák a vizet nekünk. Cselédekké váltunk. Sőt, félünk az új urainktól, alázkodunk, nehogy elvegyék a munkánkat. Hatalmas látszatberuházásokra költjük pénzünket. A józan ésszel ellentétes „azért is megmutatom autópályák, kormányzati negyed építés”, és ugyanakkor a meglévő vasútjaink felszámolása történik, ami lehetetlenné teszi a megszokott útjainkat, olcsó szállításainkat. Pedig Te sáfároknak teremtettél minket, a magyar föld sáfárainak, hogy a magyar földre helyezett ajándékaiddal sáfárkodjunk. De nem ezt tesszük. Bocsásd meg hitelenségünket, adjál hitet, bölcsességet, hogy Téged keressünk! Add meg, hogy megtanulhassuk, hogy a bölcsesség kezdete az ISTENFÉLELEM!

Nem tanulunk más népektől, hogy itthon költjük el pénzünket, hogy mi termeljük meg egészséges ételmünket, érezzük jól itthon magunkat, kertjeinkben, családjainkban, közösségeinkben, templomainkban.

Eléd hozzuk a vidéken élt zsidó testvéreink hiányát, akikért talán nem tettünk meg mindent. Akik szerették ezt a kis országot, a magyar falut. Támogatták, segítették a dolgozó parasztokat szervezéssel, kölcsönökkel. És fontos volt számukra a tőled kapott tíz íge, a Tízparancsolat. Adjál megértést a Te igéd által a magyar és a zsidó nép között!

Arra is kérünk, hogy mutasd meg, mi az értelmes munka a képzetlenebb emberek számára. Itt különösen kérünk, adj cigány testvéreink számára értelmes munkát, és kérünk, hogy ebben a kérdésben is a Te békeséged adjon egyetértést.

Csúnya beszéd árasztja el az országot a médiában. Fiatalok, sokszor egyetemisták is káromolnak, és még büszkéik is a trágár szókincsükre. Nem tudják, mit beszélnek, nem szólnak rájuk a felnőttek sem. Bocsásd meg ezt is nekünk, Urunk.

A Biblia éve van nálunk. Hálát adunk, hogy egyházaink így határoztak. Hálát adunk azért is, hogy Bibliaolvasó kalauzunk lehet, és naponta tudakolhatjuk a Szentlélek által a Te akaratodat. Hálát adunk, hogy itt Gödöllőn a különböző felekezetek énekkarai együtt dicsőítenek téged. A hívő nép, papjaival együtt át tudja egymást ölelni. Nyugtasd meg Uram, szívedet ezen a Neked szánt áldozaton. Add, hogy ez országos példa legyen.

Add meg Uram, hogy tudjunk kiáltani hozzád, imával és böjttel zörgessük a kapudat. Kérünk, hogy ítéletedet fordítsd el tőlünk. Tudjuk, hogy Te támasztasz és döntesz királyokat, államférfiakat. Kérünk, adj olyan vezetőket, akiknek istenfélelmük van, tisztelik és támogatják az életet, a munkát, és a Te kezedből kérik el az ország eljövendő sorsát és a mindennapok lépéseit.

Add meg, hogy Krisztus országa lehessünk, Őt dicsérjük, Őt magasztaljuk, Őt imádjuk, Őt keressük naponta az igében, és engedelmes szívvel fogadjuk a Te igédet.

Erősíts bennünket a napi imádságban, imaközösségekben, hogy naponta tudjuk akaratodat megismerni, tudjuk a másik embert tisztelni, szeretni, segíteni, mert mindent Tőled kaptunk. Add meg nekünk ezt Urunk, hogyha két magyar ember találkozik, határon innen, vagy határon túl, építeni tudja egymást, tudja átölelni egymást, mert mink van, amit nem Tőled kaptunk?

Hálát adunk a maradékért, akik hozzád kiáltanak, akik nem veszik el gyermekeiket, akik megtartják a vasárnapot, és veled együtt megpihennek, ahogy rendelted, hozzád imádkoznak, téged dicsőítenek.

Nézz le ránk Urunk a Te trónusodról, és szánd meg a magyar népet, a mi nyomorult, bűnös életünket.

Szent fiad érdeméért kérünk, áldj meg bennünket, mert a Te áldásod nélkül minden hiábavalóvá lesz. Ámen.

Judák Endre
egyetemi tanár

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
40079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.
Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Salamon Emese
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea
ISSN 0254-4458

Bódás János

Útjelzőtábla

Vigyáz a falvak szélén s ott áll
a szétfutó keresztutaknál.
Vigyáz, mindig útfélen állva
s irányt mutat mellén a tábla.

Lábára indák tekerőznek,
a barmok hozzá dörgölőznek,
vállára galamb, varjú száll,
az útról ráfreccsen a sár,
nap vakítja és veri zápor,
megrepedez a tél fagyától,
kölykek vágnak belé sebet,
beszennyezik kósza ebek,
de jó- s balsorsban egyaránt
áll és mutatja az irányt.

Mellette bölcsek és bolondok
cipelnek álmot, vágyat, gondot,
jönnek és mennek ifjak, vének,
nászmenetek és temetések,
ő áll és tűr s nem válogat,
mindenkinek utat mutat.

Útjelzőtábla lettem én is
ott, hol az út Isten felé visz.
Embersorsok útfelén állva

mutatok mindig egy irányba:
Krisztus felé. Nap szúr, ver zápor,
didergek a közöny fagyától,
bűn-indák reám tekerőznek,
rút vágyak hozzám dörgölőznek,
vállamra kétség-varjú száll,
s fülembé azt kiáltja: kár!

Az élet sara rámfreccseg,
megsebeznek gonosz kezek,
de jó- s balsorsban egyaránt
állok, s mutatom az irányt,
akik mellettem elhaladnak,
a fáradt tékozlófiaknak.

Mellemről Isten lángírása
beragyog ködbe, éjszakába
s szinte kiáltja: emberek,
mindnyájan erre menjetelek,
a Krisztus jár előttem,
nála lesz békeségetek,
csak a nyomába lépjetelek,
szárnyá válik keresztetetek!
Hát bízzatok és higgyetek,
s szeressetek, szeressetek!